

K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA ANABİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ AÇMA
DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN BAZI ETMENLER
(LEFKOŞA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İsmail ATEŞ

LEFKOŞA - 2005

K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA ANABİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ AÇMA
DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN BAZI ETMENLER
(LEFKOŞA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İSMAİL ATEŞ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Aydın ANKAY

LEFKOŞA - 2005

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

İsmail ATEŞ' e ait; "Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Bazı Etmenler: Lefkoşa Örneği " adlı çalışma jürimiz tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....

Doç.Dr.Mehmet ÇAĞLAR

Üye.....

Doç. Dr. Aydın ANKAY

Üye.....

Doç.Dr.Halil AYTEKİN

ONAY

Türkiye'deki Yüksek Lisans yönetmeliğine uygun olarak düzenlendiğini onaylarım.

12.06.05

Enstitü Müdürü

Doç.Dr.Mehmet ÇAĞLAR

ÖNSÖZ

Bilgi toplumuyla yaşamaya çalışan günümüz insanına, geçmişte hiç olmadığı kadar çoklukta ve karmaşıklıkta, iletişim fırsatları sunulmuştur. Ancak iletişimdeki bu nicel patlamayla doğru orantılı olarak, bireyler içten ve nitelikli ilişkilere susamıştır. Bireyin kalabalıklar içinde yalnızlık çekmesine sebep olan; günümüz rekabetçi toplumunun yüzeysel ilişkileridir.

Unutulmaması gereken olgu; insanın bilgi çağını yaşıyor olsa da sosyal bir canlı olmaya devam ettiğidir. Sağlıklı toplum hayatı da, huzurlu ve uyumlu bireylerin etkileşiminden doğar.

Bu araştırmayla, etkili iletişim becerilerinden biri olan “kendini açma” davranışı; “delikanlı”lık dönemini yaşayan lise öğrencileri kapsamında incelenmiştir. Ergenlerin hangi konularda, kime, ne kadar ve nasıl açıldığının bilinmesi; onların kişisel ve toplumsal hayatında karşılaşacağı sorunların çözümünde kullanılabilir.

Çalışmalarında, olaylara farklı açılardan bakabilme becerisinin bende oluşması için uzun tartışmaları göze almış fedakar hocam “babama”; bizim fikir jimnastiklerimize sabırla katlanmak zorunda kalan “anneme”; sevgisi ve verdiği cesaret için “eşime” ve bana yalın ve içten “kendini açma davranışını” gözlemlendiren, oğlum Orhan Emre’ye teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Bu araştırmada bana rehberlik eden değerli hocam ve danışmanım Sayın Doç. Dr. Aydın ANKAY’a, yardımlarından dolayı hocam Sayın Doç. Dr. Halil AYTEKİN’e; kaynak teminindeki çabalarından dolayı GOP Üniversitesi Araş. Gör. aziz kardeşim Tahsin İLHAN’a ve ilgili okullardaki uygulamalarda yardımlarını esirgemeyen meslektaşlarıma saygı ve sevgilerimi sunarım.

İsmail ATEŞ

Yakın Doğu Üniversitesi

LEFKOŞA - 2005

ÖZET

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin kendini açma davranışları ile bu davranışlarını etkileyen bazı etmenler incelenmiştir.

Araştırmanın bağımlı değişkeni “Kendini Açma” davranışdır. Bağımsız değişkenler olarak; cinsiyet, sınıf, akademik başarı düzeyi, okul türü, sosyal faaliyetlere katılım, anne ve babanın öğrenim düzeyi, kardeş sayısı, yaşantılarının çoğunu geçirdikleri ülke, yaşantılarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimi ve ailenin gelir düzeyi belirlenmiştir.

Araştırma örneklemini; 2004-2005 öğretim yılında Lefkoşa merkezinde bulunan ve KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet liselerinden olan; Lefkoşa Türk Lisesi, 20 Temmuz Fen Lisesi, Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nin 1., 2. ve 3. sınıflarından tesadüfi örneklem yöntemine göre seçilen ve evrenin yaklaşık % 10'unu temsil eden toplam 404 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada öğrencilerin kendini açma düzeyleri, Selçuk (1988) tarafından geliştirilen ve üniversite öğrencileri üzerinde denenilen, “Kendini Açma Envanteri” kullanılarak ölçülmüştür. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları; ilk kez lise öğrencileri üzerinde uygulayan Çakır (1994) ve sonra Yılmaz (1998) tarafından da tekrarlanmış ve tutarlı sonuçlara ulaşılmıştır. Bağımsız değişkenlere ilişkin bilgiler ise araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır.

Araştırma denencelerinin testinde, denencelerin içeriğine göre, bağımsız iki grubun ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için t testi; gruplar arasındaki farkın önem kontrolü için varyans analizi F testi ve ortaya çıkan farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için de Scheffe testi kullanılmıştır. En az ve en çok açılan bireylerin ve konuların belirlenmesinde ise aritmetik ortalama kullanılmıştır. Araştırma istatistiklerinde hata payı olarak 0,05 dikkate alınmıştır.

Araştırma bulguları maddeler halinde aşağıda belirtilmiştir:

1. Cinsiyetin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olduğu bulunmuştur. Bulgular kızların kendilerini erkeklerden daha çok açtığını göstermektedir.

2. Araştırma bulguları; “anneye”, “aynı cins yakın arkadaş” ve “psikolojik danışmana”, kızların erkeklerden daha çok açıldığını göstermektedir. Babaya, karşı cins yakın arkadaş ve öğretmene açılma düzeyinde ise cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.
3. Araştırma bulguları; “düşünce ve görüşler”, “okul”, “aile”, “kişilik” ve “zevk ve ilgiler” konularında kızların erkeklerden daha çok kendilerini açtıkları sonucuna ulaşılmıştır. Cinsellik konulu açılma düzeyinde ise cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.
4. Sınıf seviyesinin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde, anlamlı bir farklılığa sebep olduğu bulunmuştur. Üçüncü sınıf öğrencilerinin kendini açma düzeyi, birinci ve ikinci sınıflardaki öğrencilere göre yüksek çıkmıştır.
5. Okul türünün; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde, anlamlı bir farklılığa sebep olduğu bulunmuştur. Araştırma bulguları Lefkoşa Türk Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı, ancak Lefkoşa Türk Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin; 20 Temmuz Fen Lisesi ve Sedat Simavi E.M.L. öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve 20 Temmuz Fen Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı, ancak her iki okulun öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin de Sedat Simavi E.M.L. öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.
6. Akademik başarı düzeyinin, sosyal faaliyetlere katılımının, anne ve babanın öğrenim düzeyinin, kardeş sayısı farklılığının, yaşantısının çoğunu geçirdiği ülke (KKTC veya TC) ve yaşantısının çoğunu geçirdiği yerleşim biriminin [(il-ilçe) veya (kasaba-köy)] ve de ailesinin aylık gelir düzeyinin lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı ortaya çıkmıştır.
7. Lise öğrencileri “açılan bireyler” olarak; yüksek kendini açma düzeyinden düşük kendini açma düzeyine doğru şu şekilde sıralanmaktadır: Aynı cins yakın arkadaş, anne, baba, karşı cins yakın arkadaş, psikolojik danışman ve öğretmen.

8. Lise öğrencileri “açılınan konular” olarak; yüksek kendini açma düzeyinden düşük kendini açma düzeyine doğru şu şekilde sıralanmaktadır: Okul,Zevk ve İlgiler,Düşünce ve Görüşler,Aile,Kişilik ve Cinsellik.

Araştırmanın son bölümünde ise; bireylerin kendini açma davranışları ışığında,bazı iyileştirici önerilerde bulunulmuştur.

SUMMARY

In this study, disclosure of high school students and some factors that affect these behaviors were examined.

Study's dependent variable is "Disclosure behaviors" and the independent factors are determined as; gender, class, academic success level, school type, participating to social activities, parent's education level, number of brothers and sisters, country where they spent most of their life, place where they live (city, town, village) and income of family.

Study surveys done in TRNC high schools, which are under the control of Ministry of Education and Culture. Those high schools are: Lefkoşa Turk High School, 20 Temmuz Fen High School, Sedat Simavi Endüstri Meslek High School and Anadolu Güzel Sanatlar High School. Students were from first, second and third graders and they were selected randomly. Total number is 404 and it consists the %10 of all high school students.

In the study, level of students' disclosure was measured by using "self disclosure inventory" which is developed by Selcuk (1998) and experimented on the university students. The measurement of validity and reliability proved by Cakır (1994) and Yılmaz (1998), who studied with high school students. It is shown in their studies that mentioned way gives coherent results. The researcher collected this information from students by "personal enquiry forms".

In the tests of the samples, according to the content of samples, to be able to control the importance of differences of two groups "t" test, for the importance of differences of groups variants "F" test, and to find out which group made the difference Scheffe tests are used. To determine whom they maximum/minimum disclosure arithmetic average is used. As the error portion 0,05 are considered.

Discoveries of the study are mentioned in below lines:

- 1- It is seen that, for the high school students gender makes significant differences.
It is shown that girls are more self disclosure than boys.
- 2- Study findings show that, "to mother", "same gender close friend" and "physiological counselor" girls disclose themselves more than boys. Disclosure to father, opposite gender close friend and teacher there are not important differences in between genders.
- 3- According to the study findings, it is shown that girls disclose themselves more about: "thought and feelings", "school", "family", "personality", "hobbies and interests". In the disclosure of sexuality, there is no significant difference between genders.
- 4- It is found out that, being in upper or lower classes make significant differences in self-disclosure. Third year self-disclosure portions are much higher than first and second year students.
- 5- It is found out that school type has an important effect on self-disclosure.
According to the study findings: while there are not meaningful differences between Lefkosa Turk High School and Guzel Sanatlar High School students, it is seen that Lefkosa Turk High School student level of self-disclosure is very higher than 20 Temmuz Anadolu High School and Sedat Simavi EML students.
On the other hand, it is seen that there are no significant differences between Anadolu Guzel Sanatlar High School and 20 Temmuz Fen Lisesi students, but, it is seen that both school's students are much more self-disclosure than Sedat Simavi EML students.
- 6- It is found out that academic success, participating to social activities, brother and sister numbers, students who have spend their most of their life in country, the places where students live such as city-province or village-town, and parent's monthly incomes do not make significant differences in student's self-disclosure.
- 7- High school students, as self-disclosure subjects, from high self-disclosure level to low: school, hobbies, interests and thoughts and opinions, family, personality and sexuality.

- 8- High school students, as self-disclosure individuals, from high self-disclosure to low are: same gender close friend to mother and father, opposite gender close friend, to physiological counselor and teacher.

In the last part of the study, in the light of individual's self-disclosure, some advises are done, which could make self-disclosure better.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ONAY	
ÖNSÖZ	
ÖZET.....	I
SUMMARY.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	VII
ŞEKİLLER VE TABLOLAR	X

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
PROBLEM.....	3
ALT PROBLEMLER.....	4
DENENCELER.....	5
SINIRLILIKLAR.....	7
SAYILTILAR.....	7
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	8
TANIMLAR.....	9

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR.....	10
Kendini Açma İle İlgili Bazı Kuramlar.....	10
Kendini Açma İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	22
Kendini Açma İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	32

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	38
Evren ve Örneklem.....	38
Veri Toplama Araçları.....	39
Kendini Açma Envanteri.....	39
Kişisel Bilgi Formu.....	42

Verilerin Toplanması.....	42
Verilerin Çözümlemesi.....	43

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	45
Cinsiyet İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	45
Cinsiyet İle Anneye Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	46
Cinsiyet İle Babaya Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	47
Cinsiyet İle Aynı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	48
Cinsiyet İle Karşı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	49
Cinsiyet İle Öğretmene Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	50
Cinsiyet İle Psikolojik Danışmana Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	51
Cinsiyet İle Düşünce ve Görüşler Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	52
Cinsiyet İle Okul Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	53
Cinsiyet İle Aile Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	54
Cinsiyet İle Cinsel Konularda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	55
Cinsiyet İle Kişilik Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	56
Cinsiyet İle Zevk ve İlgiler Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	57
Sınıf Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	58
Akademik Başarı Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	60
Okul Türü İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	63
Sosyal Faaliyetlere Katılım İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	66

Annenin Öğrenim Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	67
Babanın Öğrenim Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	69
Kardeş Sayısı Farklılığı İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	71
Yaşantının Geçtiği Ülke İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	73
Yaşantının Geçtiği Yerleşim Birimi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	75
Ailenin Aylık Gelir Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	76
Genel Olarak Lise Öğrencilerinin, “Açılınan Bireylere” İlişkin Sayısal Bilgileri.....	78
Genel Olarak Lise Öğrencilerinin, “Açılınan Konulara” İlişkin Sayısal Bilgileri.....	79

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM.....	80
------------------------	----

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	94
Sonuçlar.....	94
Öneriler.....	96
KAYNAKÇA.....	98
EKLER	
Ek 1-A	
Ek 1-B	
Ek 2	
Ek 3	
Ek 4	

ŞEKİLLER VE TABLOLAR

ŞEKİLLER

Sayfa No

Şekil 1 Kendini Açan Bireylerin Johari Penceresi.....	18
Şekil 2 Kendini Açmayan Bireylerin Johari Penceresi.....	18

TABLOLAR

Sayfa No

Tablo 1 Edilgen, Saldırgan ve Etkin Kişilik Özellikleri.....	21
Tablo 2 Örneklemdeki Öğrencilerin Okul, Sınıf ve Cinsiyetleri.....	39
Tablo 3 Kız ve Erkek Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	45
Tablo 4 Kız ve Erkek Öğrencilerin Anneye Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	46
Tablo 5 Kız ve Erkek Öğrencilerin Babaya Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	47
Tablo 6 Kız ve Erkek Öğrencilerin Aynı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	48
Tablo 7 Kız ve Erkek Öğrencilerin Karşı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	49
Tablo 8 Kız ve Erkek Öğrencilerin Öğretmene Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	50
Tablo 9 Kız ve Erkek Öğrencilerin Psikolojik Danışmana Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	51
Tablo 10 Kız ve Erkek Öğrencilerin Düşünce ve Görüşler Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	52
Tablo 11 Kız ve Erkek Öğrencilerin Okul Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	53

Tablo 12 Kız ve Erkek Öğrencilerin Aile Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	54
Tablo 13 Kız ve Erkek Öğrencilerin Cinsel Konularda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	55
Tablo 14 Kız ve Erkek Öğrencilerin Kişilik Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	56
Tablo 15 Kız ve Erkek Öğrencilerin Zevk ve İlgiler Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	57
Tablo 16 Lise 1,2 ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	58
Tablo 17 Lise 1,2 ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları	59
Tablo 18 Lise 1,2 ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.....	60
Tablo 19 Akademik Başarı Düzeyi Yüksek,Orta ve Düşük Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi	61
Tablo 20 Akademik Başarı Düzeyi Yüksek,Orta ve Düşük Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları.....	62
Tablo 21 Okul Türü Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi	63
Tablo 22 Okul Türü Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları.....	64
Tablo 23 Okul Türü Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	65
Tablo 24 Sosyal Faaliyetlere Katılan ve Katılmayan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Önemlilik Düzeyi	67
Tablo 25 Annesinin Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları	68
Tablo 26 Annesinin Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları.....	69
Tablo 27 Babasının Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları.....	70
Tablo 28 Babasının Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları	71

Tablo 29 Kardeş Sayıları Farklı Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları	72
Tablo 30 Kardeş Sayıları Farklı Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları	73
Tablo 31 Yaşantılarının Çoğunu Geçirdikleri Ülke Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	74
Tablo 32 Yaşantılarının Çoğunu Geçirdikleri Yerleşim Birimi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Önemlilik Düzeyi.....	75
Tablo 33 Ailesinin Aylık Gelir Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları	76
Tablo 34 Ailesinin Aylık Gelir Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları.....	77
Tablo 35 Genel Olarak Lise Öğrencilerinin “Açılınan Bireylere” İlişkin İstatistik Sonuçları.....	78
Tablo 36 Genel Olarak Lise Öğrencilerinin “Açılınan Konulara” İlişkin İstatistik Sonuçları.....	79

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yeni yüzyılla birlikte adından en çok bahsedilen; “bilgi çağı”, “bilgi toplumu”, “çağdaş iletişim imkanları” ve “internet” gibi yeniliklerle insanlar kısa zamanda bir çok kişiyle iletişime girme imkanına kavuşmuştur (Oğuz,1992:233-234).Ancak bu durum,bireyler arası ilişkilerde yaşanan yapaylık ve yüzeysellik sorununu çözmekten uzaktır (Aktaran : Selçuk, 1989 :

1).Endüstrileşme sonucu kurulan büyük şehirlerdeki birliktelik insanları birbirine yakınlaştıracığına uzaklaştırmıştır (Baymur , 1990: 19-20). Günümüzün rekabet toplumu,birbiriyle yarışan ve birbirini saf dışı bırakmaya çalışan bireylerden oluşmaktadır.Bu rekabet hissi bireyi yalnızlık duygusuna iter ve bir takım ruhsal bozukluklar meydana getirir (Horney,1986:246-247).

Kişisel sorunlar ve insan ruhunu tatmin etmeyen sığı ilişkiler,sağlıklı bir kişiliğin oluşumunu ve gelişimini de zorlaştırır.Kişiler arası ilişkilerin sağlıklı olabilmesi için de bireylerin önce kendilerini tanımaları,daha sonra da sahip oldukları özellikleri uygun bir biçimde karşısındakine ifade edebilmeleri gerekmektedir. Kişinin kendini bilmesi; onun kendini algılama,yorumlama, yansıtma, duygu ve arzularının farkında olması demektir (Cüceloğlu,1994). Bu bağlamda kendini açma davranışının incelenmesi, kişiler arası yakın ilişkiler kurmada, etkileşimin niteliğini ve niceliğini arttırmada ve bireyin karşısındakine açılması yoluyla kazanacağı içgörü açısından önemlidir.Bu saydıklarımız sağlıklı bir toplumsal çevrenin kurulabilmesi için temel koşul olan sağlıklı insan ilişkilerini kazandıracak unsurlardandır (Cüceloğlu,1987:9-10).

Kendini açma kavramı ilk olarak Jourard (1958) tarafından ortaya konulmuş ve Johnson (1981)’da bu kavramı “bir bireyin duygu, düşünce ve gereksinimleri ile ilgili bildiklerini bir başka bireye sözel olarak aktardığı bir iletişim süreci”şeklinde tanımlamıştır (Aktaran : Çakır,1994:2).

Araştırma çerçevesinde “kendini açma”dan kasıt; etkileşime dayalı ve anlık (şimdi ve buradaki) duygu ve düşüncelerin paylaşıldığı, sonucunda bireyler arası yakınlık doğuran bir davranış sürecidir.

Hızlı bir değişim süreci geçiren ve henüz gündemdeki yenilikleri hazmedememiş toplumların üzerine, her gün yeni bir takım gelişmeler boca edilmektedir. Toplum bu çalkantıyı yaşarken, özellikle gelişmekte olan ülkelerde yüksek bir orana sahip olan ergenler; hayatındaki psikolojik ve fizyolojik olarak en çok ve en hızlı değişimlerin yaşandığı bir dönemin içindedir. Genç bireyler hem kendi normallerini (Yörükoğlu, 1988) (bocalamalar, çelişkili davranışlar, gariplikler ve tutarsız değişimler vs.) yaşamak zorunda, (Atabek, 1999) hem de bu hızla değişen dünyaya ayak uydurmak durumundadır (Aktaran : Yörükoğlu, 1993). Ergen benliğinin temeli olan kendini ayrı bir birey olarak tanıma denemelerinde bulunur. Ben kimim, ne yapabilirim, ne istiyorum gibi sorulara cevap bulmaya çalışarak (Ersanlı, 1991:21-22) İnsan ilişkilerinde etkileşimin merkezi olan benliğini geliştirir (Geçtan, 1992 :65-66). Özellikle gençlik döneminde birey benliği ile ilgili sorunları çözemediği benliğini yitirme korkusuyla yüz yüze gelebilir (Cüceloğlu, 1991 : 437-438). Oysa bu dönemde birey kendi benliğini gerçekler doğrultusunda kabullenip çevresiyle uyumlu bir şekilde bütünleştirmelidir (Kılıççı, 1989:65-66). Bu dönemde geliştirilen benlik kavramı ve kendini kabul, yetişkinlikteki davranışların temelini oluşturur (Kulaksızoğlu, 1989). Ben olmanın bilinci ve sorumluluğuyla çevresiyle iletişim kuran birey, insanlığın bir parçası olur (Köknel, 1982). Ergenlik döneminin getirdiği kendini tanımaya yönelik çaba sonucunda genç; hata yapmaktan, alay edilmekten, kızdırılmaktan, cinsel yönden yetersiz olmaktan, arkadaş grubunu kaybetmekten ve akranlarından geride kalmaktan kaygı duyar (Özyürek, 1989). Onur (1976)’un aktardığına göre; bu dönem aynı zamanda gelecek yaşamın akışını değiştirebilecek kadar önemli ve bireysellik duygusunun geliştiği; bir yeniden doğuş dönemidir (Aktaran: Gültekin, 2000:1).

Ergen bir hayli zor olan bu gelişim ödevlerini yaparken ailesi, arkadaşları, öğretmenleri ve de kendine model aldığı kimselerden de yardım alabilir. Muzaffer Şerif’e göre bu dönemde akran grupları genç için bir danışma ortamı ve davranışlar için yol gösterici kaynak görevi yapar. Gençler toplumsallaşmalarının artmasıyla birlikte, akran grubu ağırlıklı olmak üzere çok daha çeşitli insanla ilişkiye girmek durumunda kalmıştır. Gardiner ve Gander ve ayrıca Hollingshead belirttiği gibi

ergenin erişkinliğe yaklaşıyor olması da toplumun kendisinden çocukluk döneminden farklı beklentiler içine girmesine sebep olmaktadır (Çeviren:Onur,1998;Aktaran:Yavuzer,1998). Bu dönemde ergen çocuklukta öğrenmiş olduğu kurallarla bir yetişkinin geliştirmesi gereken değer yargıları arasında bocalar (Geçtan,1995).

İşte bütün bu vazgeçilmez ilişki ağı içerisinde ergenlerin,sağlıklı ilişkiler kurabilmesi için de etkili iletişim becerilerine sahip olmalıdır. Çünkü olumlu kişiler arası ilişkilerde mesajların niteliğinin yanı sıra,empati,saygı,saydamlık ve somutluk;eylem boyutunda ise kendini açma,ilişkinin şimdi ve buradalığı ile yüzleştirme olması gerektiği ifade edilmiştir (Voltan-Acar,1989).Ergenler hemen her konuda olduğu gibi kişiler arası ilişkiler kurma ve bunları devam ettirme konusunda da bir takım acemilikler taşımaktadır (Ekebaş,1994:3). Öyle ki yetişkinlerle etkili ve olumlu iletişim kurmakta güçlük çekerler (Bilen , 1983).

Araştırma problemini de,iç ve dış şartlara uyum çabasıyla bocalamakta olan,orta ergenlik dönemindeki lise öğrencilerinin;hızla değişen ve bireyi çevreleyen sosyal kültürüne uyumunu kolaylaştıracak olan; etkili iletişim becerilerinden biri sayılan kendini açma davranışı ve bu davranışı etkileyen etmenler oluşturmaktadır (Aktaran : Gültekin,2000:1).

PROBLEM

Bu araştırmada,lise öğrencilerinin kendini açma davranışları ile bu davranışlarını etkileyebileceği düşünülen bazı etmenler arasındaki ilişkiler incelenmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi ise şu şekilde ifade edilebilir:

Cinsiyeti,sınıfı,akademik başarı düzeyi,okul türü,sosyal faaliyetlere katılımı,anne ve babalarının öğrenim düzeyi,kardeş sayısı,yaşantılarının çoğunu geçirdikleri ülke,yaşantılarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimi ve ailesinin aylık geliri farklı, lise öğrencileri arasında kendini açma davranışları bakımından anlamlı farklar var mıdır?

ALT PROBLEMLER

1. Cinsiyetleri farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
2. Sınıfları farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
3. Akademik başarı düzeyleri farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
4. Okul türü farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
5. Sosyal faaliyetlere katılımı farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
6. Annelerinin öğrenim düzeyi farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
7. Babalarının öğrenim düzeyi farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
8. Kardeş sayıları farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
9. Yaşantısının çoğunu geçirdiği ülke farklı olan lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
10. Yaşantısının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi farklı olan lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
11. Ailesinin aylık gelir düzeyi farklı lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

DENENCELER

1.0.Kız ve erkek lise öğrencilerinin,kendini açma puan ortalamaları arasında,anlamli bir fark vardır.

1.1.Kız öğrencilerin kendini açma “toplam puan” ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.2.Kız ve erkek öğrencilerin “açıldıkları bireylere” ilişkin puan ortalamaları arasında, anlamli düzeyde bir fark vardır.

1.2.1.Kız öğrencilerin, annelerine açılma puan ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.2.2. Cinsiyetler arasında,babaya açılma puan ortalamaları açısından, anlamli bir fark yoktur.

1.2.3. Kız öğrencilerin, aynı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.2.4. Cinsiyetler arasında,karşı cins yakın arkadaşına açılma puan ortalamaları açısından,anlamli bir fark yoktur.

1.2.5. Kız öğrencilerin, öğretmenlerine açılma puan ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.2.6. Kız öğrencilerin, danışmana açılma puan ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.3.Kız ve erkek öğrencilerin “açılınan konulara” ilişkin puan ortalamaları arasında,anlamli düzeyde bir fark vardır.

1.3.1.Kız öğrencilerin,düşünce ve görüşler konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.3.2. Kız öğrencilerin,okul konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.3.3. Kız öğrencilerin,aile konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

1.3.4. Cinsiyetler arasında,cinsel konularda açılma puan ortalamaları açısından,anlamli bir fark yoktur.

1.3.5. Kız öğrencilerin,kişilik konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

- 1.3.6.Kız öğrencilerin,zevk ve ilgiler konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.
- 2.Lise 1,lise 2 ve lise 3.sınıf öğrencilerinin,kendini açma toplam puan ortalamaları arasında,anlamlı düzeyde bir fark vardır.
- 3.Akademik başarı düzeyi yüksek olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması,akademik başarı düzeyi düşük olan lise öğrencilerinkinden, anlamlı düzeyde yüksektir.
- 4.Okul türü farklı lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark yoktur.
- 5.Sosyal faaliyetlere katılımı olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması,sosyal faaliyetlere katılımı olmayan lise öğrencilerinkinden,anlamlı düzeyde yüksektir.
- 6.Annenin öğrenim düzeyi yükseldikçe, lise öğrencilerinin kendini açma puan ortalamaları da yükselmektedir.
- 7.Babanın öğrenim düzeyi yükseldikçe, lise öğrencilerinin kendini açma puan ortalamaları da yükselmektedir.
- 8.Kardeş sayısı 2-3 arasında olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması,kardeş sayısı “tek çocuk” ve “4 ve üstü” olan lise öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.
- 9.Hayatının çoğunu geçirdiği ülke (KKTC veya TC) farklı olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark yoktur.
- 10.Hayatının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi [(il-ilçe) veya (kasaba-köy)] farklı olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark yoktur.
- 11.Ailesinin aylık gelir düzeyi yüksek olan lise öğrencilerinin,kendini açma toplam puan ortalaması, ailenin aylık gelir düzeyi düşük olan lise öğrencilerinkinden, anlamlı düzeyde yüksektir.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1. Araştırmanın örneklemi; Lefkoşa (KKTC) ilçe merkezinde, 2004-2005 öğretim yılında, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı; Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Lefkoşa Türk Lisesi, Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi ve 20 Temmuz Fen Lisesi'nde öğrenim gören lise öğrencilerinden alınmıştır. Sonuçlar KKTC ve TC'de benzer okullarda öğrenim gören ve benzeri özellikleri taşıyan öğrencilere genellenebilir.
2. Araştırmanın evreni; Lefkoşa (KKTC) ilçe merkezinde, 2004-2005 öğretim yılında, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı; devlet liselerinde öğrenim gören lise birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.
3. Araştırmada incelenen kendini açma davranışı; Kendini Açma Envanteri'nin Selçuk(1989), ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

SAYILTILAR

1. Araştırmanın örneklemi içine giren lise öğrencileri kendilerine verilen ölçme araçlarına yansız ve içtenlikle cevap vermişlerdir.
2. Alanda başvuru literatürden elde edilen bilgilerin güvenilir olduğu varsayılmıştır.
3. Seçilen örneklemin ilgili evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Etkili iletişim becerilerinden biri olan kendini açma; bireyin yaşamı boyunca kişiler arası samimi ilişkiler kurmasında, çevreye uyumunda ve kendini gerçekleştirmesinde katalizör etkisi yapmaktadır. Ancak birçok ruhsal sorunun yaşandığı ergenlik dönemini yaşayan gençler (Yörükoğlu, 1989:125-126), doğal olarak, kendini açma konusunda da bir takım bocalamalar geçireceklerdir. Bu kritik dönemin özellikleri itibarıyla lise öğrencileri, öğrenci kişilik hizmetlerine, diğer öğrenim çağlarından daha fazla ihtiyaç duymaktadır (Kepçeoğlu, 1992). Öğrencilere verilen profesyonel bir yardım hizmeti olan okul rehberlik hizmetlerinden de, etkin ve faydalı sonuçlar alınabilmesi için bilimsel bulgularla işe başlanılmalıdır. Örneğin böyle bir çalışma ile kendini yanlış, eksik veya geliş güzel açan öğrenciler tespit edilip, onlara uygun kendini açma eğitimi verilerek, çevreye uyum yetenekleri desteklenebilir. Unutulmamalıdır ki, liselerde çalışan psikolojik danışmanların en çok karşılaştıkları öğrenci sorunlarından ikisi, öğrencilerin aile ve arkadaşlık ilişkilerinde karşılaştıkları sorunlar ve uyumsuzluklardır.

✱ Bu araştırmayla da lise öğrencilerinin kendini açma davranış örüntüleri ve bu davranışı etkileyen etmenlerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar lise gençliğinin, “açılan kişiler ve açılan konular” bakımından tutum ve değer yargılarının anlaşılmasına yardımcı olabilir.

Öğrencilerin kendini açma özelliklerinin bilinmesi onların sorunlarının çözülmesine bir kaynak teşkil edecektir. Bir öğrencinin hangi konularda, kime ne kadar kendini açabildiği bilinirse, onunla psikolojik danışma yapacak olan uzman başta olmak üzere; öğrencinin öğretmenleri ve ailesi de bu bilgilerden faydalanabilir.

Bireyin kendini açma davranışının bilinmesi demek, onun kişiler arası ilişkiler ağının da bilinmesi demektir ki, bu bilgi bireye verilecek olan sosyal desteğinde nitelik ve niceliğini belirleyecektir.

Yapılan literatür çalışmasında KKTC’de kendini açma ile ilgili bir araştırmaya rastlanılmamıştır. KKTC’de yapılan bu çalışma ile kendini açma davranışının Kıbrıs Türk kültüründe incelenmesi sağlanmış ve diğer kültürlerle mukayesesi mümkün kılınmıştır. Ayrıca ada genelinde yapılması gerekli olan, iki toplumlu ve kendini açma ile diğer psikolojik süreçlerin (kendini

gerçekleştirme,uyum,benlik tasarımı,empatik beceri,kişilik tipleri vs.) karşılaştırıldığı daha kapsamlı araştırmalara da ışık tutacağı ümidini taşımaktayı

TANIMLAR

Kendini Açma (Self-Disclosure) : Selçuk(1989)'un Johnson(1981)'den aktardığı tanım şu şekildedir: “Bireyin kendi duygu,düşünce ve gereksinimleriyle ilgili bildiklerini,bir başka bireye sözel olarak aktardığı bir iletişim sürecidir”.

Bu tanımda geçen duygu boyutu kendini açmanın derin olduğu durumlarda,düşünce ve gereksinimler ise genel konuşma konularında ortaya çıkmaktadır (Aktaran : Selçuk,1989).

Açılınan Konu : Kişiler arası ilişkilerde konuşmanın içeriğini oluşturan değişik türdeki konulardır.Bu araştırmada “açılınan konular”; (1)Düşünce ve Görüşler, (2)Okul, (3)Aile, (4)Cinsellik, (5)Kişilik, (6)Zevk ve İlgiler”den ibarettir.

Açılınan Birey : Kişinin kendisini açtığı farklı rollerdeki bireylerdir.Bu araştırmada “açılınan bireyler” olarak; (1)Anne,(2)Baba, (3)Aynı Cins Yakın Arkadaş,(4)Karşıt Cins Yakın Arkadaş,(5)Öğretmen ve (6)Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen) alınmıştır.

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölüm üç alt başlık altında işlenmiştir.(1) Kendini Açma ile ilgili kuramsal görüşler; kendini açma konusunda (2) yurtdışında ve (3) Türkiye’de yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.Alanda yapılan yurt dışı çalışmaları;yurt dışında ve Türkiye’de yapılan çalışmalar diye ikiye ayrılması ilgililerin mukayeselerini kolaylaştırmak için düşünülmüştür.

KENDİNİ AÇMA İLE İLGİLİ BAZI KURAMLAR :

Kendini Açma (self-disclosure) terimi 1958’de insancıl psikoloji temsilcilerinden Jourard tarafından literatüre kazandırılmıştır.Bu terimin anlatmak istediği olguyu,Ricker-Ovsiankina (1956) “sosyal yaklaşılabirlik” ile Gofman (1959) “kendini ortaya koyma” ile ve Polansky (1965) “sözel yaklaşılabirlik” kavramları ile açıklamaya çalışmışlardır.Bütün bu kavramlar arasında bazı farklılıklar olmasına rağmen, temelde benzerlik taşırlar.Ancak bilinmelidir ki;en yaygın kullanım yine “Kendini Açma” olmuştur (Selçuk,1989:16). Johnson (1981) da bu kavramı tanımlayarak,kendini açmaya gerçek anlamını vermiştir: Bireyin kendi duygu,düşünce ve gereksinimleriyle ilgili bildiklerini,bir başka bireye sözel olarak aktardığı bir iletişim sürecidir (Aktaran:Çakır,1994:15).

Sosyal bilim araştırmacıları etkileşimin bir parçası olan kendini açma konusuna oldukça fazla ilgi göstermişlerdir.Bu araştırmaları üç alanda ele almaktadırlar :

1. Bireylerin günlük hayatta kendini açması,
2. Danışma veya psikoterapide, danışan ve danışmanın kendini açması,
3. İnsan ilişkileri eğitiminde ve uzman eğitimi programlarında karşılıklı olarak kendini açma (Egan,1975:114).

Araştırma ağırlıklı olarak, ergenlerin günlük hayatta kendini açması ile ilgilidir. Ancak öğrenciler okul psikolojik danışmanlarıyla danışan-danışman ilişkisine girebileceği içindir ki, danışma süreci içerisinde kendini açma davranışına da yer verilecektir.

Araştırma çerçevesinde “Kendini Açma”dan kasıt; etkileşime dayalı ve anlık (şimdi ve buradaki) duygu ve düşüncelerin paylaşıldığı, sonucunda bireyler arası yakınlık doğuran bir davranış sürecidir.

Yukarıdaki açıklamada yer alan özelliklerden uzak, kendini açma çeşitlerinin (nitelik ve nicelik olarak) varlığı da araştırmacıları kendi açma konusunda sınıflandırmalara götürmüştür. Bu kendini açma kavramının daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı gibi kavram kargaşasını da engelleyebilir.

Özetle Egan’ın “sahte kendi açma (pseudo self-disclosure)” ve Kelly ve arkadaşlarının “sözde kendi açma (so-called self-disclosure)” dediği türdeki kendini açma da, geçmiş bazı olaylardan “orada ve o zamanda (geçmiş zaman)” konuşulur. Bireyler arasında içten bir ilişki oluşmaz (Aktaran: Selçuk, 1989:7).

Gerçek kendi açmada ise “şimdi ve burada (şimdiki zaman)” yaşanan duygular ve düşünceler paylaşıldığı için, kişiler arası yakın ilişkiler kurulabilir (Aktaran: Selçuk, 1989:7). Cüceloğlu, ise gerçek kendini açmayı içinde bulunulan zaman parçasında bireylerin birbirleriyle ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılmasıdır, diye tanımlar (Cüceloğlu, 1987:56).

Jaurard (1964) ise, aklına gelen her şeyi muhatabına anlatan ve kendini komik duruma düşüren insanların bu davranışını “gelişigüzel kendi açma” (indiscriminate self-disclosure) ile açıklamıştır (Aktaran: Selçuk, 1989 :7). Duygu ve düşüncelerini gelişigüzel ortaya koyan insanlar, suistimale de uğrayabilirler (Selçuk, 1989:17).

Derlega ve Chaikin (1975)’e göre gelişigüzel kendini açmanın daha ileri safhası ise teşhirciliktir (exhibitionism) (Aktaran: Selçuk, 1989 :18).

Psiko-patolojik bir durum olan teşhircilikte, birey her zaman, her yerde, herkese ve her şeyi sorumsuzca ortaya döker. Oysa bu durum kişinin iç bütünlüğünü koruyamamasını doğurur (Selçuk, 1989:18).

Sorumluluk gerektiren bir davranış olan kendini açma, sağlıklı ve kendini gerçekleştiren bireylere özgü normal bir davranıştır (Ataşalar, 1996:20).

Kendini açmayan bireyler (non-discloser) de vardır. Jourard’a (1971a) göre kendini çok fazla açmak gibi çok az da açmak bir rahatsızlığın işaretidir. Kendini

açmayan insanların gerçek benlikleri ile dışa yansıttıkları benlikleri arasında tezatlar bulunmaktadır. Oysa ki bireyin ilişkilerinde gerçek benliğini ortaya koyması sağlıklı bir kişiliğin de göstergesidir. Nitekim Jourard (1971) kendini kabulün kendini açma davranışında önemli bir faktör olduğunu ispatlamıştır (Aktaran :Öz,1999:28). Fakat gelin görün ki,kendini mükemmel bir şekilde açanların bile kaçamadığı bir gerçek vardır.O da toplumun bireylerden gerçek benliklerini değil de,sansürlenmiş veya maskelenmiş bir benlik ortaya koymaya zorlanmasıdır (Aktaran: Aker,1996:15).

Birey gerçek benliğini çarpıttıkça kendini açmaktan kaçınacaktır.Bu çevreden soyutlanmayı getirir ki,birey sevmeyen ve sevilmeyen bir kişi haline gelir. Madem ki karşımızdakini tanıdıkça severiz.Fromm (1957) ve Jourard (1958)'a göre sevmenin ön şartı tanımadır (Aktaran: Aker,1996:15).

Jourard (1959),Collins ve Miller (1994) araştırmaları bir insanı sevmeye ile ona kendini açma arasında olumlu bir ilişki olduğunu saptamışlardır.Bu konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalarda; bireylerin uzun süredir tanıdıkları ve sevdikleri kişilere daha çok açıldıklarını (Certner,1973; Fitzgerald,1963;Worty,Gary ve Kahn 1969) ve kendileri hakkındaki özel bilgileri karşısındakine aktaran bireylerin daha çok sevildiğini teyit eder niteliktedir (Archer, Berg ve Rung 1980; Daher ve Banikiotes 1976;Taylor, Gould ve Brounstein 1981) (Aktaran: Aker,1996:33 ve Aktaran: Öz,1999:31).

Fromm ve Jourard (1957,1958) çevreye karşı sürekli olarak,gerçek benliğin maskelenmesini çok zor ve kaygı verici olduğu konusunda anlaşımlardır (Aktaran: Aker,1996:15). Bu stres bireyin kendini gerçekleştirme sürecini baltaladığı gibi psikolojik temelli rahatsızlıklara da yol açabilmektedir (Aktaran: Selçuk,1989:36).

Kendini çok veya hiç açmayan bireylerin, topluma uyum düzeylerinin düşük olması beklenebilir. Lombardo ve Wood (1979) kendini düşük ve yüksek düzeyde açan bireylerin; kendini orta düzeyde açan bireylere göre, yakın ilişki kurmada,daha çok problem yaşadıklarını ortaya çıkarmışlardır (Aktaran: Aker,1996:36).Ancak Banikiotes, Kubinski, Pursell (1981)'e göre de kendini açma ile uyum düzeyi arasında doğrusal ilişki gözlenmemektedir (Aktaran:Ataşalar,1996:30).

Kendini açmadaki bu aşırılıkları yaşayan bireyler toplumun kendilerinden beklediği rolleri yerine getiremediklerinden dolayı "normal kişilik" özellikleri sergileyememektedirler.Dahası bu bireylere "sağlıklı kişilik" diyebilmemiz için, toplumun öngördüğü rolleri, doyum sağlayarak yaşamaları ve hayattan zevk alması

beklenmektedir. Bu ise bireyin kendini açması ve devamında kurulacak olan samimiyetle mümkündür (Aktaran: Aker, 1996:15). Aksi taktirde yapay ve yüzeysel ilişkiler sağlıklı bir kişiliğin yani sağlıklı bir benliğin gelişimini güçleştirmektedir (Yılmaz, 1998:12).

Sınırsız ve ölçüsüz kullanımı “teşhir” ve kısıtlı “ketumluk” olan kendini açmanın, bireye yararlı olan yeterli boyutu ise, “uygun kendini açma” (appropriate self-disclosure)’dır.

Uygunluk göreceli bir kavram olduğundan, aynı kültür içerisinde bile, uygun kendini açmayı tanımlamak zorlaşır. Bu zorluk kültürler arası farklılıklar da göz önüne alınırsa daha iyi anlaşılır. Örneğin, belirli bir toplumda kabul gören bir davranış diğer bir toplumun kültüründe uygun görülmebilir.

Dolayısıyla her toplumdaki sosyal norm ve beklentiler, uygun kendini açma niteliklerini belirlemede kullanılabilir.

Ancak uygun kendini açmanın anlaşılmasını sağlayacak bazı özellikler belirlenirse genel bir tanıma ulaşılabilir. Luft (1969) uygun kendini açmanın çeşitli özelliklerini sıralayarak genel bir tanım yapmaya çalışmıştır. Bu tanımlamada geçen beş önemli özellik şunlardır (Aktaran: Selçuk, 1989:19):

Kendini Açma Davranışı;

1. Sürüp giden bir ilişkinin fonksiyonudur,
2. Karşılıklı olmaktadır,
3. O anda olanlara uygun olarak zamanlanmaktadır,
4. Kişiler arasında ve bireylerin kendi içlerinde o anda olan şeylerle ilgilidir
5. Ve küçük ilerlemelerle artış göstermektedir.

Adams ve Lenz (1979) ise uygun kendini açmayı “etkin” olmak; düşük düzeyde kendini açmayı “edilgen” olmak ve yüksek düzeyde kendini açmayı da “saldırgan” olmak şeklinde tanımlamışlardır (Tablo 1). Buna göre kendini açma bireyin inançlarını, fikirlerini, ilgi alanlarını, tutumlarını ve niyetlerini karşısındakine anlatan cümlelerden oluşmaktadır. Karşısındaki bireyin herhangi bir konuda kendisini açmasına direnç gösteren kişiler sözlü olarak; bağırma, tartışma, alaylı yorum yapma, şaka yapma, konuyu değiştirme, konuşmayı reddetme ve fikir ayrılığı gösterme; sözsüz olarak sessizleşme, üzgün veya kırgın görünme, ağlama, şaşırma, görünme, gülme, başka yere bakma ve bulunulan yeri terk etme gibi tepkiler vermektedir (Aktaran: Ataşalar, 1996:24).

Günlük hayat içerisindeki kişiler arası ilişkilerin dışında da kendini açmaya ihtiyaç duyulur.Bu ihtiyacı psikolojik danışma sürecinde danışanda danışmanda derinden hissederek.

Danışmanın yapılması danışanın kendini açmasına bağlıdır.Danışan kendini açmıyor ise danışma sürecinde çıkmaza girecektir.Kendini açma danışmayı kolaylaştırıcı bir faktör olmakla beraber,eğer danışanlar danışma esnasında çok fazla ve hızlı bir şekilde kendilerini açarlarsa olumsuz duyguları iyice yoğunlaşabilmektedir.Bu durum onların danışmayı bırakmalarına da sebep olabilir.

Psikolojik danışma süreci bağlamında kendini açma;danışan için olmasa da danışman için mutlak uzmanlık gerektiren yönler taşımaktadır.Öyle ki,kendini açma bir danışmanda mutlaka bulunması gereken ve uzmanlık gerektiren bir beceridir (Egan,1975:116).

Uzmanlık gerektiren bu becerilerin nasıl olması gerektiğine geçmeden önce,neden ihtiyaç duyulduğuna cevap verilmelidir.

Danışanı tanımanın yolu,danışanı tamamen yaşamaktır.Danışanın tam olarak yaşanabilmesi için de danışmanın kendini açması bir zorunluluktur. Zaten danışanıla terapötik bir ilişki kurmaya çalışan danışmanın kendini kapamasının da bir yolu yoktur.Etkin bir danışman ayrık, pasif ya da gizli kalmaz. Ferenczi (1945) terapistin ayrık ve her şeyi bilen duruşunun terapötik etkinliği bozduğunu iddia etmiştir (Yalom,2001:648).Öyle ki insancıl psikolojik danışma kuramına göre,danışman danışanına kendini açabilir ve tartışmaya girebilir (Altıntaş ve Gültekin,2003:194).

Yalom'a göre danışmanın danışanıla bir birey olarak ilişki kurması demek, o andaki etkileşimde tamamen mevcut olması demektir.Bu sonuç için de anlık (buradaki ve şimdiki) duyguların danışana açılmasının önemi büyüktür.

Danışman kendini açma ile danışana modelde olabilir.Bu model olma;

1. Danışmanın çekiciliğini arttırması,
 2. Danışmanın güvenilebilirliğini güçlendirmesi,
 3. Doğru empati ifadelerinin etkinliğini arttırması,için kullanılabilir
- (Egan,1975:116).

Bir danışmanın kendini açma becerisini gösterirken dikkat edeceği hususlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Birincisi,danışmanın kendini açması, zaten ağır bir yük altında olan danışana ek bir yük getirmemelidir.Danışman danışanın kendini daha ileri düzeyde keşfetmesine veya daha iyi anlamasına yardımcı olup olmayacağını belirlemesi gereklidir.Danışmanın kendisini açmasının hem niteliği hem de zamanlaması oldukça kritiktir.

İkincisi,danışmanın kendisini açması, danışanı sorunlarından uzaklaştırıyorsa uygun değildir.Danışman kendini açma ile doğru empatiyi birleştirerek danışanın kendini keşif yolunda daha üst bir basamağa çıkarmalı.

Üçüncüsü,danışmanın kendini sık sık açığa vurması da uygun değildir.Bu da danışanın dikkatini dağıtır ve ilgisini danışmana yönlendirir.Egan'ın aktardığı bir araştırmaya göre (Murphy ve Strong,1972) danışmanın kendini sık sık açığa vurması durumunda,danışanın onu sahte bulduğunu veya gizli motiflerinin bulunduğunu düşündüğünü göstermiştir (Egan,1975:116).

Danışmanın kendini az açması danışan tarafından uzak,zayıf ve rol saplantısı içinde görülebileceği gibi, danışmanın kendini çok açması da danışan tarafından danışmanın çok güçlü ve/veya durağan birisi olarak görüldüğünden etkili olamayabilecektir.Ancak danışmanın orta derecede kendini açığa vurması etkili olmaktadır (Egan,1975:116).

Baker ve Theresa (1989) araştırmaları sonucunda, kendini uygun açan danışmanların bireyler üzerinde olumlu etki yaptığını ve tercih edildiğini gözlemlemişlerdir (Aktaran: Öz,1999:22).

Dünyada ve Türkiye’de yapılan kendini açma çalışmalarının pek çoğunda, “normal”ler,yani ergenler ve genç yetişkinleri (lise ve üniversite öğrencileri) kapsamıştır. Bu örneklem grubu göreceli olarak üst düzey “danışan”dır.Danışmanın bunlara kendini açması onların kendilerini açmalarına yardımcı oluyor olabilir.Buna karşın,daha dağınık bir denek (görece ağır problemleri olan gerçek bir danışan gibi) danışmanın kendini açmasından olumsuz etkilenebilecektir.Danışan danışmanın kendini açmasını bir yardım değil de bir tehdit olarak görebilecektir (Egan, 1975: 115).

Değinilmesi gereken konulardan bir diğeri de sözel olmayan davranışların (beden dili) kendini açma sürecine olan etkisidir.Mehriban (1972) yaptığı araştırmada sözel olmayan davranışların kişiler arası ilişkilerde sözel iletişimden daha fazla kullanıldığını ortaya koymuştur (Aktaran :Selçuk, 1989: 20-21).Çünkü

iletişim,sözcüklerin değişmesinden daha karmaşık ve daha fazla bir özellik göstermektedir (Aktaran:Korkut,1996).Kelimeler bir içerik mesajı vererek belli bir olguyu dile getirir.Beden diliyse,bir ilişki mesajı verir,duygularımızı açığa vurur (Çapoğlu,2003:35). Bu sebeple sözel olmayan davranışların kendini açma sürecinde önemi büyüktür. Cüceloğlu; sözel olmayan iletişimin bazı özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

1. Sözsüz iletişim etkilidir: Duygular sözsüz iletişimde daha etkili ifade edilir.
2. Sözsüz iletişim duyguları belirtir: Düşünceler sözlü iletişimle,duygular sözsüz iletişimle daha rahat ifade edilir.
3. Sözsüz iletişim çift anlamlıdır: Zaman zaman bireyin sözlü ve sözsüz mesajları farklı anlamlar taşıyabilir.
4. Sözsüz iletişim belirsizdir: Sözsüz iletişim değişik yorumlara açıktır (Cüceloğlu,1994).

Arkadaş grubuna kabul edilmemiş bir öğrencinin üzgün olduğu,her halinden belli olduğu halde,ağlamaklı bir ses tonuyla “şu an çok mutluyum” demesi hiç de inandırıcı değildir.

Demek ki,Luft’un uygun kendini açma özellikleri,Cüceloğlu’nun beden dili özellikleri kullanılarak yerine getirildiğinde;karşımıza güçlü bir davranış kalıbı çıkar.Bu da etkili iletişimin güçlü bir ögesi olan; kendini açma davranışdır.

Ancak etkili bir davranış,dikkatli olunmadığında tehlikeli veya faydasız olabilir (Selçuk,1989:25).

Egan (1970) kendini açmanın tehlikeli ve faydasız olduğu durumları dört madde halinde belirtmektedir (Aktaran:Selçuk,1989:19-20):

1. Kendini açma teşhircilik (exhibitionism) halini almış ise teşhirci kendi çarpıtılmış ihtiyaçlarını doyurmak için dinleyicilerini kullanabilmektedir.
2. Eğer birey gösterdiği açıklığa; karşılık ve destek bulamazsa kendini açtığı için sonradan pişmanlık duymakta ve yalnızlık hissetmektedir. Corcoran söylediklerinin gizli kalacağına güvenen bireylerin,gizli kalmayacağına inananlara nazaran kendilerini daha çok açtıklarını belirtmiştir (Aktaran:Ekebaş,1994:35).
3. Eğer birey hikayeden ziyade geçmiş türünü kullanıyorsa bu gerçek bir kendini açma olmayacak ve sağlıklı bir etkileşim meydana gelmeyecektir.

4. Kendini açma tam bir açıklık ve samimiyet gerektiren durumlarda yetersiz düzeyde ise, kişiler arası yakınlık bakımından yararsız olacaktır. Bunun için açılan bireye ve ortama bağlı olarak belirli bir kendi açma düzeyinin tutturulması gerekmektedir.

Hepimizin düşebileceği bu durumlar, kendini açmanın kolay olmadığını da ispatlar. Bu güçlük; bireyin çevreden aldığı destek, kendine duyduğu özgüven ve bireyin kendini tanıması oranında aşılr. Kumar (1982)'ın aktardığına göre Hamid Mirza (1967); kendine güven ve kendine saygının kendini açmada etken olduğunu ifade etmiştir (Aktaran: Öz, 1999:28).

Birey kendini açma davranışından kazanacağı avantajları arttırıp, dezavantajları da en aza indirebilirse; bu "alış-veriş" daha cazip hale gelecektir. Kişiler arası ilişkilerin niteliğinin belirleyicisi olması itibarıyla kendini açma kavramı, Homans (1959)'ın Sosyal Etkileşim Kuramı içinde de yer almaktadır (Aktaran: Kağıtçıbaşı, 1988:205-206).

Cunningham ve Strassberg (1981), bireylerin kendini açma davranışına yardımcı olabilecek ve özellikle ikili ilişkilerde kullanılabilecek, üç aşamalı bir model geliştirmişlerdir (Aktaran: Ataşalar, 1996:22).

1. Bireyin kendisinin ve karşısındakinin kendini açma düzeyini doğru değerlendirebilme yeteneğine sahip olmak,
2. Karşılıklı kendini açma hakkındaki normları anlayabilmek,
3. Bu normlara bağlı olarak önemli ilgileri kararlaştırmak.

Bütün bu risklerine rağmen kendini açma etkili bir kişisel yakınlık kurma sürecidir.

Derlega (1987) kendini açma kişisel ilişkilerde oynadığı rolü beş noktada özetlemektedir (Aktaran: Selçuk, 1989:21):

1. Anlatım: Katarsis veya duyguları, düşünceleri ifade etme.
2. Benlikte içsel açıklık : Kişinin başka bireylerin inanç ve görüşleri hakkında konuşurken kendi durumunu açıklıkla kavrayabilmesi.
3. Sosyal onay : Sosyal onay kişinin diğer insanlardan dönüt sağlayarak ben kavramını saptamasını veya değiştirmesini sağlar.
4. İlişki gelişimi : Yakın bir ilişkinin şekillenmesinde bir araç olarak kişisel bilgiyi paylaşma.

5. Sosyal kontrol : Mahremiyetin sağlanması ve başkalarına aktarılan kişisel bilgilerin riskini azaltmak.

Joe Luft ve Herry Ingman tarafından ortaya konulan ve Cüceloğlu (1994) tarafından “kendini tanıma penceresi”de denilen “Johari Penceresi” kendini açma ile ilgili bir kuramdır.

Dört dörtgenden ibaret olan bu pencerenin bir bireyle ilgili her şeyi kapsadığı varsayılmaktadır. Birinci dörtgen; bireyin hem kendisi hem de çevresi tarafından bilinen tüm özellikleri gösteren, açık alandır. İkinci dörtgen; bireyin kendisinin bilmediği ancak çevresi tarafından bilinen yönlerini simgeleyen, kör alandır. Üçüncü dörtgen; bireyin kendisi tarafından bilinen ancak çevresi tarafından bilinmeyen yönlerini temsil eden, gizli alandır. Dördüncü dörtgen ise, ne bireyin ne de çevresinin farkında olmadığı özelliklerinin yer aldığı bilinmeyen alandır (Aktaran: Ekebaş, 1994:23-24).

Aşağıdaki şekillerde, kendini açan (Şekil 1) ve kendini açmayan (Şekil 2) bireylerin Johari pencereleri görülmektedir:

Şekil 1

1	2
3	4

Şekil 2

1	2
3	4

Örnek pencerelerden de anlaşılacağı üzere,birey kendini açtıkça gizli alanı küçülür. Gizli alanı küçüldükçe de açık alanı büyür.Açılınan bireylerden gelen dönütlerle de kendisi hakkındaki farkındalık artar ve kör alanı da küçülmeye başlar.

Sonuç olarak da,bireyin gizlenen özellikleri azalıp,görülen özellikleri arttıkça;bilinmeyenlerde keşfedilebilir.

Kendini açmayla ilgili diğer bir kuramda “Sosyal Nüfuz Teorisi” dir.I.Altman ve A.D.Taylor tarafından geliştirilen bu kurama göre,kişiler arası yakınlık,bireylerin kendilerini açmalarında görülen artışlarla ortaya çıkmaktadır.Kendini açma ile sosyal nüfuz süreci arasındaki ilişkiye göre,kişiler arası ilişkilerde kendini açma genişlediği oranda ilişkilerde derinleşmektedir. Buna zıt olarak da kendini açma daraldığı oranda da ilişkilerde yüzeyselleşmeye başlamaktadır.Ayrıca kendini açmanın derinliği arttıkça konuşmanın içeriğinde de değişme olmaktadır.Yüzeysel bir kendini açmada; konuşmalarda yüzeysel ve geneldir. Derinlemesine kendini açmada ise bireyler, çok yakın ikili ilişkiler kurmakta; konuşmalar derin ve özel olmaktadır (Aktaran:Selçuk,1989:28).

Peki bireyde kendini açma davranışı nasıl gelişir? Cüceloğlu, bireyin kendini açma davranışı için, çocukluk yıllarındaki yaşantıları kaynak gösterir.Çocukluğunda kendini özgürce ifade etme imkanı bulmuş ve anne-babası tarafından doyurucu dönüt almış bireyler,ileriki hayatlarında da bu avantajın getirilerini yaşayacaklardır.Böyle bir imkandan yoksun çocuklar ise ileride kendi iç dünyasını tanımayan,duygu ve düşüncelerinden emin olmayan bireyler olarak karşımıza çıkabilirler (Cüceloğlu, 1994).

Kendini açma davranışına her zaman normal şartlar ortamında ihtiyaç duyulmaz. Bireylerin travma sonrası stres tepkileri döneminde kendini açma davranışı hayati bir önem taşır. Travma sonrası stres tepkileri yaşayan çocuk,ergen veya yetişkinlere dönük psiko-sosyal yardım çalışmalarının özünde de bireyin travmaya ilişkin duygularının paylaşımı yatmaktadır.Kendini açma becerisi travmatik olaylara dayanıklı bireylerin özellikleri arasında olduğu gibi travma sonrası normalleşme sürecinin başlamasına da önderlik eder (Öztan ve diğerleri,2001:66).

Aşağıda travma sonrasında iletişimin getirileri sıralanmıştır :

1. Bireylerin duygularını ve düşüncelerini başkalarına anlatmaları, onlara acı veren bu yaşantıları daha kolay kabul etmelerine yol açabilir.

2. Yaşantılarını ve duygularını paylaştıklarında kendilerini daha iyi hissederler.
3. Başlarına gelen olaylara ve sonrası gelişmelere ilişkin ve farklı bir bakış açısı geliştirebilirler.
4. Başkalarının da aynı olaylar karşısında benzer tepkiler verebileceğini bilmek toparlanma sürecini başlatır ya da hızlandırır.
5. Gelecekle ilgili daha olumlu bir bakış açısı geliştirebilirler (Temüroğlu,2001:50).

Tablo 1

Edilgen olmak	Saldırgan olmak	Etkin olmak
1.Duygu,düşünce,istek ve ihtiyaçlarını ifade etmemek	1.Başkalarının ihtiyaçlarını engellemek pahasına da olsa ihtiyaçlarını karşılamak	1.Ne istediğini ve neye ihtiyacı olduğunu farkında olmak ve etkin bir şekilde ifade etmek
2.Zarar görmek pahasına da olsa çatışmaları yaşamaktan kaçmak	2.Başkalarının duygularına duyarsız olmak	2.İhtiyacını karşılarken başkalarının ihtiyaçlarına saygılı olmak
3.Harekete geçmek yerine tepki vermek;zaman ve enerjisini başkalarının yaptıklarına ve söylediklerine yanıt vermekle geçirmek	3.Kendi duygu,düşünce ve ihtiyacı konusunda başkaları küçük düşecek ve incinecek olsa bile çekinmeden konuşmak	3.Kendini açmaya hazır olmak.Etkin kişiler doğrudan ve dürüst iletişim kurarlar
4.Başkalarının isteklerine boyun eğmek,böylece başkalarının onun adına karar almasına daha fazla iş yüklemesine izin vermek	4.Saldırganlığın boyutu arttıkça ilişki zedelenir ve işbirliği gerektiği zaman çalışmak imkansızlaşır	4.Duygu,düşünce ve ihtiyaçlarını anlatır,haklarını korurlar
5.Korku en belirgin duygudur.Çatışmada kaybetme, başkalarını onayını almama, reddedilme,kontrolünü kaybetme,başkalarını kırmaktan korkma		5.Kendi adına karar alır ve bunu gerçekleştirir
6.Yapamadıkları ve söyleyemedikleri üzerine kızgın,pişman ve hayal kırıklığına uğramış olurlar.		6.Gerek olduğunda yardım ve bilgi isteyebilirler
		7.Başkalarının ihtiyaçlarının karşılanması için onlarla işbirliği yaparlar

YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kendini açma davranışını etkileyen etmenler ile kendini açmanın bazı değişkenlerle ilişkisini arayan araştırmalara yer verilmiştir. Araştırmalar söz konusu olan değişkenlere göre aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır :

1. Kendini açma ile cinsiyet,kültür,ırk ve sosyal sınıf gibi değişkenler arasındaki ilişkiler.
2. Kendini açma ile açılan bireyler ve konular arasındaki ilişkiler.
3. Kendini açma ile kişilik yapısı ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler.
4. Kendini açma ile psikolojik süreçler arasındaki ilişkiler.
5. Kendini açma ile danışma ve psikoterapi süreci arasındaki ilişkiler.

1.Kendini açma ile cinsiyet,kültür,ırk ve sosyal sınıf gibi değişkenler arasındaki ilişkiler:

Jourard'a (1971) göre kendini açma davranışını kültürler arasında da farklılık göstermektedir.Örneğin İngiliz öğrencilerin kendini açma düzeyi Amerikalı öğrencilerden düşük çıkmıştır.Yine Jourard (1963) Porto Riko'lu öğrencilerin Amerikalı öğrencilerden daha az kendilerini açtıklarını bulmuştur (Aktaran:Selçuk, 1989:35 ; Aktaran:Aker,1996:27).

Lewin (1948) ile benzer sonuçlara ulaşan Plog (1965) ise ABD, Almanya ve Avusturya'daki üniversite öğrencilerini kapsayan araştırması sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşmıştır:

- a. Cinsiyetler arasında kendini açma bakımından bir fark olmadığı,
- b. Kültürler arasında en az ve en çok açıldıkları kişiler ve konular bakımından bir paralellik olduğu,
- c. Amerikalıların Almanlardan daha çok kendilerini açtığı ortaya çıkmıştır (Aktaran:Öz,1999:24).

Jourard ve Lasakow (1958) medeni durum,cinsiyet,ırk,açılan birey hakkındaki duygu ve tutumların kendini açma davranışına etkisini inceledikleri araştırma sonuçlarına göre;

- a. Kendini açma bakımından,beyazların siyahlardan daha çok açıldıklarını bulmuşlardır.Ancak bu farklılığın sosyal sınıf değişikliğinden kaynaklanabileceği iddia edilmektedir (Aktaran:Selçuk,1989:37).

- b. Kendini açma bakımından,kızlar erkeklerden daha çok açılmışlardır.
- c. Açılınan birey açısından,erkekler öncelikle annelerine daha sonra sırasıyla erkek arkadaşlarına,babalarına ve kız arkadaşlarına açılmaktadır.Kızlar ise öncelikle annelerine bunu takiben kız arkadaşlarına,karşıt cins arkadaşlarına ve babalarına açılmaktadır.
- d. Açılınan konu bakımından,en çok ilgiler,tutumlar,düşünceler ve iş;en az para,kişilik ve bedenleri konusunda açıldıkları bulunmuştur.
- e. Medeni durum açısından,toplam kendini açma puanlarında evli ve bekarlar arasında anlamlı fark bulunmuştur.Öte yandan evli olanlar anne-babalarına ve aynı cins arkadaşlarına, bekarlara nazaran daha az açılmaktadır.Tahmin edilebileceği gibi evliler daha çok eşlerine kendilerini açmaktadır.
- f. Açılınan birey hakkındaki duygu ve tutumlar açısından ise,anne-babaya karşı olumlu duygular güçlendikçe kendini açma artmakta,olumsuz tutumlar ise açılmayı azaltmaktadır (Aktaran:Aker,1996:26).

Melikan (1962) Beyrut Amerikan Üniversitesinde 9 farklı ülkeden gelen 158 erkek öğrenciyi kapsayan araştırmasında;

- a. Açılınan kişi ve açılınan konu bakımından kültürler arası bir fark olmadığı,
- b. Erkeklerin en çok erkek arkadaş ve kız kardeşe açıldıkları,
- c. Açılınan konu bakımından en çok düşünce ve görüşler,zevk ve ilgiler ile iş olduğu,
- d. Açılınan konu bakımından en az kişilik,para ve bedenleri konularında açıldıkları,ortaya çıkmıştır (Aktaran:Öz,1999:25).

Franco ve arkadaşları (1984)'nın İngiliz ve Meksika kökenli Amerikalı üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırma sonunda, kendini açma davranışı bakımından bir fark bulunamamıştır.Ayrıca kızlar erkeklerden daha çok açılırken,açılınan kişi bakımından aynı cins arkadaş daha çok tercih edilmektedir (Aktaran:Öz,1999:25).

Molina ve Reynando (1986) açılınan bireylerin; anne,baba,kız arkadaş ve erkek arkadaş olması kaydıyla yaptıkları araştırma da İngiliz kökenli Amerikalıların Meksika kökenli Amerikalılara göre kendilerini daha fazla açtıklarını ortaya çıkarmışlardır (Aktaran:Çakır,1994:21).

Wheless,Erickson,Behrens (1986) kendini açmanın kültürel farklılıklar ve denetim odağı ile ilişkisini inceleyen bir araştırmada farklı kültürlerden gelen kişilerin farklı açılma davranışı gösterdikleri saptanmıştır.Araştırma 226 Amerikalı ve 134 Amerikalı olmayan üniversite öğrencisine yapılmış ve sonuçta kendini açma ve kültür arasında düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır (Aktaran:Ataşalar,1996:35).

Snell ve arkadaşları (1989) üniversite öğrencilerinin kişisel duygularını açma davranışını,açılan bireyler,bulundukları kültür ve cinsiyet açısından incelemiştir.

- Kızların ve erkeklerin kişisel duygularını aynı cins yakın arkadaşlarına daha çok açtıkları,
- Bu durumun Meksika ve Amerika kültüründe bir farklılık göstermediğini,
- Meksikalı kadınların kişisel duygularını terapistlere,Amerikalı kadın ve erkekler ile Meksikalı erkeklere göre daha fazla açtıklarını,
- Kızların ve erkeklerin kişisel duygularını annelerine ve babalarına daha az açtıkları, sonucu bulunmuştur (Aktaran:Ekebaş,1994:37).

Pistole (1993),yaş ortalaması 19 olan ve 33'ü erkek,65'i kadın, % 71'i Kafkas ve % 23'ü Meksika kökenli Amerikalıların oluşturduğu grupta kendini açma ile etnik,cinsiyet ve güven arasında anlamlı bir ilişki olmadığını bildirmiştir (Aktaran:Ataşalar,1996:35).

2.Kendini açma ile açılan bireyler ve konular arasındaki ilişkiler:

Denholl ve Chobassol (1987),kızlarda yaş ortalaması 13,erkeklerde ise 14 olan 71 öğrenci üzerinde yaptıkları araştırmada,deneklere 12 tane sıkıntı ve utanç veren durum verilerek,bunları kimlerle paylaşacakları sorulmuştur.Sonuç olarak en çok aynı cins arkadaşlarına ve annelerine açılabildiklerini;en az da öğretmene ve psikolojik danışma uzmanına açılmayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır (Aktaran:Gültekin,2000:17).

Papini ve arkadaşları (1990),12-15 yaş arasındaki 174 ortaokul öğrenci ile yaptıkları araştırmada yaş ve cinsiyet açısından öğrencilerin anne-baba ve arkadaşlarına olan kendini açma davranışlarını incelemişler,araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşmışlardır:

- Kızlar anne-babalarına ve arkadaşlarına, erkeklerden daha çok açılıyor.
- Ergenlerde yaş ilerledikçe de kendini açma davranışı artıyor.

- c. Yaşı küçük olan ergenler daha çok ebeveynlerine açılmayı tercih ederken, yaşı büyük olan ergenler ise arkadaşlarına açılmayı tercih etmektedirler.
- d. Anne-babaya açılma; aile içi etkileşimdeki açıklığa, ergenin ailesine olan bağlılığına ve aile içi ilişkilerdeki hoşnutluğa bağlıdır.
- e. Arkadaşlara açılma ise, ergenin kimlik gelişimi ve akran grubu içindeki kendine saygı kavramıyla, yakından ilişkilidir (Aktaran:Ekebeş,1994:18).

Garcia ve Geisler (1988) yaptıkları araştırmada, yaş ortalaması 14 olan 6.sınıf ile, yaş ortalaması 17 olan 8.sınıf öğrencilerini, açıldıkları kişiler ve konular bakımından karşılaştırmışlardır (Aktaran:Ekebaş,1994:36).

- a. Toplam kendini açma bakımından, yaş grupları ve cinsiyetler açısından bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun nedeninin ergenlerin henüz yetişkin rolünü öğrenmediklerinden kaynaklanabileceğini ifade etmişlerdir.
- b. Açılan birey bakımından, her iki cinsten, en çok kız arkadaşına en az babaya açılmaktadırlar. Araştırmacılar bu durumun, kızların anlatılanları daha iyi anlayıp sempati kurarak, kabul edici olduklarından; babanın ise otorite figürü olmasından kaynaklanabileceğini ifade etmişlerdir.
- c. Açılan konu bakımından ise, ergenler kişisel bilgileri açmaktan ziyade, okul gibi daha genel konularda açılmaktadırlar. Bunun sebebinin ise ergenlerin kişisel ve özel konularda konuşmayı, benliklerini tehdit edici bir etmen olarak algılamalarıdır.

Jourard (1971) 6-12 yaş arasındaki çocukların aynı cinsten arkadaşlarına, ne ölçüde açıldıklarını araştırmıştır. Her yaş grubundan 14 öğrenci olmak üzere 98 öğrencinin kendini açma davranışını incelemiş, her iki cinsiyet için yaş ilerledikçe açılmanın arttığını bulmuştur (Aktaran:Ekebeş,1994:31).

Jourard (1971) ergenlik döneminden yetişkinliğe doğru ilerledikçe kişinin kendini açtığı bireylerde farklılaşma olduğunu öne sürmüştür. Skyppek (1971) yaş ilerledikçe aynı cins arkadaşına açılma puanında yükselme olduğunu ortaya koymuştur (Aktaran:Aker,1996:27).

Mulcahy (1973);

- a. Ergenlerin akranlarına açılmasında, cinsiyetler arası bir fark olmadığını,
- b. Her iki cinsiyetteki ergenlerinde aynı cins arkadaşlarına, karşı cins arkadaşlarından daha çok açıldıklarını ,

- c. Kızların erkeklere oranla aynı cins arkadaşlarına daha çok açıldıklarını,
- d. Kızların daha çok kişilik, zevk ve ilgiler gibi kişisel konuları açarken,
- e. Erkeklerin ise daha çok meslek, tutum ve görüşler konularında açıldıklarını ifade etmiştir (Aktaran:Öz,1999:22).

Reisman (1990) 15-17 yaş arası lise ve 20-29 yaş arası üniversite öğrencilerini kapsayan araştırması;

- a. Kızların aynı cins arkadaşlarına erkeklerden daha çok açıldıklarını,
- b. Ergenlik dönemi boyunca ve genç yetişkinlik döneminde her iki cinsiyette de karşı cins arkadaşına açılmanın arttığını,
- c. Kızların duygu ve problemlerini erkeklerden daha çok açtıklarını, göstermiştir (Aktaran:Öz,1999:23).

West ve Zingle (1969) ise ergenlik dönemi boyunca aynı cins arkadaşına açılmanın gittikçe arttığını ifade etmişlerdir (Aktaran:Öz,1999:23).

Kelley ve arkadaşları (1983) tarafından yapılan bir çalışmada bekar üniversite öğrencilerinin, açılan kişi olarak en az babaya, en çokta cinsiyeti fark etmeksizin yakın arkadaşlarını tercih ettikleri görülmüştür (Aktaran:Yılmaz,1998:50).

Schneider (1984) da bu araştırma bulgularını destekleyen sonuçlara ulaşmıştır. Nitekim üniversite öğrencileriyle, üniversite dışındaki bireyler arasındaki kendini açma bakımından manidar bir farka rastlanmamış ve her iki grupta da en az kendini açma babaya karşı olduğu ortaya çıkmıştır (Aktaran:Yılmaz,1998:50).

Miller ve Stubblefield (1993) yaş ortalaması 18 olan ve ailesiyle yaşayan 88 ergen ile yaptığı çalışmada, ergenin ailenin açılma düzeyini nasıl algıladıklarını incelemiştir. Araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- a. Anne babaya nazaran kendini daha fazla açmaktadır.
- b. Baba ailesi hakkında bilgi verme boyutunda kendini sık açmakta; anne ise ilişkide yeni alanlara ulaşmak için kendini açmayı sık kullanmaktadır.
- c. Babanın kendini açma düzeyi ile ailenin açıklık düzeyi arasındaki ilişki anlamlı derecede yüksektir (Aktaran:Ataşalar,1996:35).

Brown ve Holms (1986) üniversite öğrencilerinin kendilerini açmasında, gelişimsel sorunların etkisini incelemiştir. Erikson'ın psikolojik gelişim teorisi temel alınarak, çeşitli yaş grupları üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre, bir takım sosyal becerilerde yetersizlikleri olanlar, en çok babaya; yakın ilişkiler kurma ve

sürdürmede sorunları olanlar da en çok aynı cins arkadaşla açılmaktadır (Aktaran:Çakır,1994:20).

Noller ve Bagi (1985),ebeveyn ve ergen iletişimini çeşitli boyutlarda belirlemek amacıyla 16-20 yaş arası, ebeveynleriyle yaşayan 58 üniversite birinci sınıf öğrencisini kapsayan bir çalışma yapmıştır.Araştırma sonucunda her iki cinsiyetteki ergenlerin de pek çok konuda babalarından çok anneleriyle iletişime yöneldikleri görülmüştür.Sadece siyasi konularda babayla anneden fazla konuşulmaktadır.Yine anneye babadan daha fazla kendilerini açmaktadırlar. Kızların,erkeklerden daha fazla annelerine açıldıkları belirlenmiştir (Aktaran: Gültekin,2000:16).

Sorensen (1989) ise öğretmenlerin kendini açma davranışlarını incelemiştir. Öğrenciler tarafından aranan ve beğenilen öğretmenlerin, öğrenci-öğretmen ilişkilerinde başarılı ve kendini açan kişiler olduğu ortaya çıkmıştır (Aktaran:Öz,1999:24).

3.Kendini açma ile kişilik yapısı ve özellikleri arasındaki ilişkiler :

Jourard (1971) kendini açmanın sağlıklı bir kişiliğin belirtisi ve bu sağlıklı kişiliği kazanmanın uygun bir yolu olduğunu belirtmektedir. Fakat bu görüşü doğrulayan kadar doğrulamayan araştırma sonuçları da mevcuttur.Örneğin, Truax ve Carkhuff (1965) ile Halverson ve Shore (1969) ise gibi araştırmacılar ruh sağlığı ile kendini açma arasında olumlu bir ilişki bulurken;Cozby (1972), Gordon J.C. (1976),Stanley ve Bownes (1966),Peterson ve Breglio (1968) bu sonucu doğrulamamışlardır (Aktaran:Selçuk,1989:34).

Charlin ve Derlega (1975) ise nevrotik davranışları; kendini açma düzeyinin yüksekliği veya düşüklüğünden ziyade, kendini uygun bir şekilde açamamaya bağlamıştır (Aktaran:Çakır,1994:18). Chaikin ve arkadaşları (1975),da yapılan araştırmalarda ruh sağlığını ölçmek için farklı yöntem ve testlerin kullanılmasının çelişkili sonuçlar doğurabileceğini belirtilerek,kendini açma ile ruh sağlığı arasında doğrusal bir ilişki olmayabileceğini söylemektedirler (Aktaran:Selçuk,1989:34).

Jourard (1971) kendini kabul eden insan için,diğer kişiler tarafından bilinmek,benlikleri için bir tehdit unsuru olmayacağından,daha çok açıldıklarını ifade etmiştir.Herold ve Way (1988) kendini yüksek düzeyde açan kişilerin,benliklerine karşı tehlikeleri göze alabilecek kendine saygı duygusuna ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir. Kumar (1982)'ın aktardığına göre Hamid Mirza (1967);kendine güven

ve kendine saygının kendini açmada etken olduğunu ifade etmiştir (Aktaran:Öz,1999:28).

Lombardo ve Wood (1979) kendini düşük ve yüksek düzeyde açan bireylerin; kendini orta düzeyde açan bireylere göre, yakın ilişki kurmada, daha çok problem yaşadıkları ortaya çıkmıştır (Aktaran:Selçuk,1989:36).

Boyd (1995), 269 üniversite öğrencisiyle yaptığı araştırmada,kızların erkeklere göre daha yakın ilişkileri olduğunu ve daha fazla kendilerini açtıklarını saptamıştır.Boyd'a göre kendini açma,ilişkide ki hoşnutluk düzeyinin ve yakınlığın belirleyicisidir (Aktaran:Ataşalar,1996:31).

Resnick (1970) üniversite öğrencileriyle yaptığı araştırmada,yüksek düzeyde kendini açan bireylerle,düşük düzeyde kendini açan bireyler arasında birbirini etkileme yönünde bir değişiklik olup olmadığını incelemiştir.Araştırma sonucunda:

- Kendini açma düzeyi düşük olanlar birbirleriyle eşleştirilince her iki tarafında kendini açma düzeyi düşmüştür.
- Kendini açma düzeyi yüksek olanlar birbirleriyle eşleştirildiğinde ise her iki tarafında kendini açma düzeyi yükselmiştir.
- Kendini açma düzeyi düşük olanlar,yüksek olanlarla eşleştirildiğinde ise, kendini açma düzeyinde düşük grup lehinde yükselme olmuştur (Aktaran:Aker,1999:27).

Skoe ve Ksionzky (1985) 30 yaş altı üniversite öğrencilerini kapsayan araştırmalarında, açılan bireylerin kişilik özelliklerinin,bireyin kendini açma davranışına etkisini incelemiştir.Elde edilen bulgulara göre; her iki cinsiyetteki öğrenciler de kendi kişilik özelliklerine benzer kişilik özelliklerine sahip bireylere daha çok kendilerini açmışlardır.Araştırmacılar,bu durumun benzer kişilik özelliklerine sahip bireylerin birbirlerini daha iyi anlamalarından kaynaklanabileceğini belirtmişlerdir (Aktaran:Ekebaş,1994:34).

Mikulincer ve Nachson (1991)'nın 352 İsrailli üniversite öğrencisini kapsayan araştırmalarında;güvenli,çekingen ve çelişik duygular taşıyan kişilerin kendini açma davranışlarını incelemiştir.Elde edilen bulgulara göre güvenli ve çelişik duygular taşıyan kişiler,çekingen kişilere göre daha fazla açılmaktadırlar.Ayrıca güvenli kişiler,baba ve sevgiliye diğer gruptakilere göre daha fazla açılmaktadırlar (Aktaran:Öz.1999:27).

Strassberg ve arkadaşları (1988) kendini açma davranışının normal ve nevrotik bireylerdeki farklılıklarını ortaya çıkarmak amacıyla bir araştırma yapmışlardır. Bulgularda nevrotik erkeklerin normallere göre daha düşük kendini açma düzeyine sahip oldukları ve nevrotik bayanların ise nevrotik erkeklerden daha fazla kendini açmaya dönük oldukları yer almıştır (Aktaran:Ataşalar,1996:31).

4.Kendini açma ile psikolojik süreçler arasındaki ilişkiler :

Jourard (1971) benlik kavramı ile kendini açma arsındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada anne-babaya açılma ile benlik kavramı arasındaki anlamlı bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Jourard bu sonucun, kendini kabulün kendini açma davranışında önemli bir faktör olduğu hipotezini de desteklediğini belirtmiştir (Aktaran:Öz,1999:28).

Suh (1991) 769 Kore’li öğrenci ile yaptığı araştırmanın sonucunda;

- a. Her iki cinsiyette de aynı cins arkadaşla, karşı cins arkadaştan daha fazla açıldıkları,
- b. Sosyal benlik saygısının kendini açma davranışını olumlu; sosyal kaygının ise olumsuz yönde etkilediği,
- c. Kendi kendini kontrolün ise kendini açma davranışı üzerinde etkisi olmadığı ortaya çıkmıştır (Aktaran:Öz,1999:29).

Reno ve Kenny (1992) kaygı ve öz-bilinçliliğin kendini açmaya etkisini inceleyen araştırmalarında, ilk defa birbirleriyle tanışan ve eşleştirilen bireylerden; kendilerinden, düşünce ve inançlarından bahsetmelerini istemişler. Eşler bunlara bağlı olarak, konuşmalarındaki sevimlilik ve nasıl açık olunduğu ile ilgili olarak birbirlerini derecelendirmişlerdir. Araştırma sonucunda öz-bilinçlilikle kendini açma arasında olumlu bir ilişki saptanmasına karşın; kaygı ile kendini açma arasında bir ilişki bulunamamıştır (Aktaran:Ataşalar,1996:33).

Kinder (1976)’ın 38 kolej öğrencisi ile yaptığı araştırmada, kendini açma ile kendini gerçekleştirme arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sonuçta da bu iki değişken arasında tam bir doğrusal ilişki olmadığını belirtmiştir (Aktaran:Ekebaş,1994:29).

Banikiotes, Kubinski, Pursell (1981) ise yaşları 18-23 arasında olan üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışma sonucunda, kadın ve erkeklerin kendini açma düzeyleri ile uyum ve cinsiyet arasında bir ilişki bulunamamıştır (Aktaran:Ataşalar,1996:30).

Smith (1958,Aktaran:Jourard,1971) uyum düzeyi ile kendini açma arasındaki ilişkiyi incelemiş ve manidar bir fark bulamamıştır (Aktaran:Öz,1999:29).

Howell ve Onay (1990) 18-32 yaş arasında yer alan 40 erkek üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada,olumlu ve olumsuz duygulara ilişkin açılmayı incelemişlerdir.Araştırmada olumsuz duygulara ilişkin açılmanın olumlu duygulara ilişkin açılmadan daha fazla olduğu bulunmuştur.Diğer yönden negatif ve pozitif duyguların yoğunlaşmış olması daha yakın ilişkinin doğmasına yol açmaktadır (Aktaran:Öz,1999:26).

Corcoran (1987) 72 kadın ve 67 erkek üniversite öğrencisini kapsayan araştırmasında;bireylerin kişiler arası ilişkilerinde,kendileri hakkında söylediklerinin gizli kalacağına olan güvenleri ile kendini açma davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir.Sonuç olarak,söylediklerinin gizli kalacağına güvenen bireyler,gizli kalmayacağına inananlara nazaran kendilerini daha çok açmışlardır (Aktaran:Ekebaş,1994:35).

Jourard (1959) hemşirelik okulu öğrencileriyle yaptığı araştırmada,bir insanı sevmeye ile ona kendini açma arasında olumlu ilişki olduğunu saptamıştır.Bu konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalarda;bireylerin uzun süredir tanıdıkları ve sevdikleri kişilere daha çok açıldıklarını (Certner,1973; Fitzgerald,1963; Warty,Gary ve Kahn 1969) ve kendileri hakkındaki özel bilgileri karşısındakine aktaran bireylerin daha çok sevildiğini teyit eder niteliktedir (Archer, Berg ve Rung 1980; Daher ve Banikiotes 1976; Taylor,Gould ve Brounstein 1981) (Aktaran:Aker,1996:33-34).

Collins ve Miller (1994) kendini açma ile sevmeye arasındaki ilişkiyi araştırmışlar ve aşağıdaki sonuçlara ulaşmışlardır:

- Kendini açma düzeyi yüksek olanlar,kendini açma düzeyi düşük olanlardan daha fazla sevilmetedir.
- Bireyler daha önceden tanıdıkları insanlara kendilerini daha çok açmaktadır.
- Bireyler kendilerini açabildikleri insanları daha çok sevmektedir (Aktaran:Aker,1994:34).

Andersen ve Anderson (1985) tarafından yapılan araştırmada,kişiler arası ilişkilerde geri bildirimin,bireyin kendini açma düzeyine etkisi incelenmiş ve anlamlı geri bildirimlerin,bireylerin kendini açmalarına olumlu etkisi gözlenmiştir (Aktaran:Çakır,1994:20).

Handershot (1991) kendini açma davranışında meydana gelen değişikliklerin yüksek tansiyon göstergelerinde herhangi bir farklılaşmaya neden olup olmadığını incelemiştir. Kendini açma davranışında artış oldukça kan basıncında da azalma meydana gelmiştir (Aktaran: Aker, 1994:31).

5. Kendini açma ile danışma, psikoterapi süreci arasındaki ilişkiler:

Robertson (1983) danışanın kendini kabulünün ruh sağlığının en önemli etkini ve psikoterapinin amaçlarından olduğunu belirterek, psikoterapide kendini açmanın kendini kabulün artmasında önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir (Aktaran: Öz, 1999:28).

Mowrer (1964) terapistin kendini açmasının, karşılıklı güvenin gelişmesi için gerekli olduğunu vurgulamıştır (Aktaran: Öz, 1999:28).

Psikolojik danışma süreci içerisinde danışmanların kendilerini açmalarının danışma sürecine etkileri konusunda çelişkili sonuçlar vardır. Donley ve Rita 60 kişilik kolej son sınıf öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, psikolojik danışma sürecinde danışmanların kendilerini açmalarının danışma süreci ve sonucuna olumlu bir etkisi olmamıştır (Aktaran: Çakır, 1994:19).

Baker ve arkadaşları (1987) kendilerini açan ve açmayan danışmanların tercih edilişleri üzerine bir araştırma yapmışlardır. 81 kız kolej öğrencisine kendini açan ve açmayan danışmanlara ilişkin kasetler dinletilmiştir. Araştırmada kendini açan danışmanlar daha dikkatle dinlendiği ve tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır (Aktaran: Çakır, 1994:21).

Murphy ve Strong (1972) görüşmecinin benzer duygularını görüşene açmasının etkilerini incelemişlerdir. 18-31 yaşların arasında bulunan 64 erkek üniversite öğrencisini kapsayan araştırmasının sonunda; görüşmeci benzer duygu ve tecrübelerini açtığı zaman görüşenlerin samimiyet, güven, dostluk duyguları artmaktadır (Aktaran: Öz, 1999:28).

Baker ve Theresa (1989) kendini açan danışmanların neden etkileyici olduğuna dair araştırmasında, kendini açan, kendini yanlış-eksik açan ve kendini açmayan danışmanlar üzerinde yapılan araştırmada 60 kolej öğrencisi kullanılmıştır. Sonuçta kendini açan danışmanların bireyler üzerinde olumlu etki yaptığı ve tercih edildiği gözlenmiştir (Aktaran: Öz, 1999:22).

Driscoll ve arkadaşları (1988) kişiler arası ilişkilerde ve psikolojik danışma süreci içerisinde, etkileşimde bulunan kişiye "dokunmanın" bireyin kendini açma

davranışı üzerinde etkili bir yöntem olmadığı sonucuna ulaşmışlardır (Aktaran:Öz,1999:23).

YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Doğan (1983), Türkiye’de kendini açma kavramı ile ilgili yapılan ilk çalışma olan ve F. Baymur’un Jourard ve Lasakow (1958) tarafından geliştirilen, “The Self Disclosure Questonnaire”in çevirisini yaparak adapte ettiği “Kendini Anlatma Envanterini” kendi yüksek lisans çalışmasında kullanmıştır.Bu araştırmada 200 lise öğrencisinin anne,baba,kız ve erkek arkadaşlarına ve rehber öğretmenlerine, kendilerini hangi konularda ne kadar açtıklarını araştırmıştır.Araştırma bulguları;

- a. Kızların erkeklerden daha çok kendilerini açtıkları,
- b. Öğrencilerin en fazla annelerine;en az ise rehber öğretmene açıldıkları ve
- c. Öğrencilerin kendilerini açtıkları konuların,açıldıkları bireye göre değiştiği,yönündedir.

Ören (1981) doktora tezi kapsamında yaptığı araştırmasında,insan ilişkileri dersine katılan öğrencilerin benlik tasarımı,kendini anlatma,zamanı iyi kullanma ve desteği içten alma boyutlarındaki psikolojik sağlık düzeyleri incelenmiştir.Elde edilen bulgulara göre insan ilişkileri dersi kendini anlatma düzeyini olumlu yönde etkilemiştir.

Selçuk (1989) 244 üniversite öğrencisini kapsayan “Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları” adlı doktora çalışmasında şu bulgulara ulaşmıştır:

1. Kızlar erkeklerden daha çok kendilerini açmaktadır.
2. Kızlar anneye,aynı cins yakın arkadaş ve danışmana erkeklerden daha fazla açılmaktadır.
3. Babaya,öğretmene ve karşı cins yakın arkadaş açılma düzeyi bakımından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.
4. Kızlar “düşünce ve görüşler”, “okul”, “aile”, ile “zevk ve ilgiler” konularında erkeklerden daha fazla açılmışlardır.
5. Kız ve erkekler arasında, “cinsellik” ve “kişilik” konularında açılma düzeyi bakımından anlamlı bir fark görülmemiştir.

6. Kendini açma düzeyi bakımından sınıflar arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunamamıştır.
7. Genel olarak öğrencilerin en fazla açıldıkları birey aynı cins yakın arkadaş,en az açıldıkları birey ise,öğretmen olmuştur.
8. Genel olarak öğrencilerin en fazla açıldıkları konular “zevk ve ilgiler” ile “düşünce ve görüşler”;en az açıldıkları konular ise “cinsellik” ve “kişilik” olmuştur.
9. Öğrencilerin kendini açma ile uyum düzeyi arasında da yüksek bir ilişki bulunmuştur.

Aşık (1992) “Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Bazı Etmenler” konulu yüksek lisans tezinde; yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey,yaşamın çoğunu geçirdiği yerleşim birimi ve kendini kabul düzeyinin üniversite öğrencilerinin kendini açma düzeylerine olan etkisini incelemiştir.Araştırma bulgularına göre;

- a. Yaşın, cinsiyetin, sosyo-ekonomik düzeyin ve yaşamın çoğunu geçirdiği yerleşim biriminin toplam puan olarak genelde kendini açma düzeyine etkisi yoktur.
- b. Yaşı küçük öğrenciler daha çok anne,baba ve aynı cins yakın arkadaş;a;yaşı büyük olan öğrencilerde karşı cins yakın arkadaş;a daha fazla açılmaktadır.
- c. Kızlar anneye ve aynı cins yakın arkadaş;a daha fazla açılmakta ve “okul” ile “zevk ve ilgiler” konularında erkeklerden daha fazla açılma gösterdikleri görülmüştür.
- d. Kendini kabul düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendini açma düzeyleri de yüksek çıkmıştır.

Hortaçsu (1989), 12-18 yaşlar arasındaki ergenler ile yaptığı bir çalışmada,deneklere konuşmaktan en fazla hoşlandıkları beş kişiye ilişkin bir liste sorulmuştur.Her iki cinsten kendini açmak için,anneyi ve aynı cins yakın arkadaş;ı sıklıkla tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Oral (1994), intihar girişiminde bulunan kadınların duygularını açma davranışlarını incelediği araştırmasının sonucunda,aileye öfke duygularını açmada normallerden farklılaştıklarını bulmuştur.

Ersever (1995),grupla psikolojik danışmanın,psikolojik danışma ve rehberlik bölümünde öğrenim gören ve kişiler arası ilişkiler dersi alan üniversite

öğrencilerinin; kendini açma davranışları, empatik eğilimleri ve empatik becerileri üzerinde etkili olup olmadığını araştırmıştır. Elde edilen bulgulara göre, 6 oturumluk grupla psikolojik danışma uygulamasının, yalnızca anne ve babaya kendini açma davranışı üzerinde etkili olmuştur. Kendini açma toplam puanda, empatik eğilim ve empatik beceriler üzerinde ise etkili olmamıştır.

Ersever (1995), 171 müfettiş adayı üzerinde yaptığı araştırmada, ilköğretim müfettiş adaylarının kendini açma davranışlarını; yaşa, doğum sırasına, yaşamın çoğunu geçirdiği yerleşim birimine ve meslekte çalışma yıllarına göre incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre;

- Yaşa, doğum sırasına, yaşamın çoğunu geçirdiği yerleşim birimine ve meslekte çalışma yılına göre, kendini açma toplam puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.
- Açılan konular ve açılan bireylere göre de kendini açma davranışında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

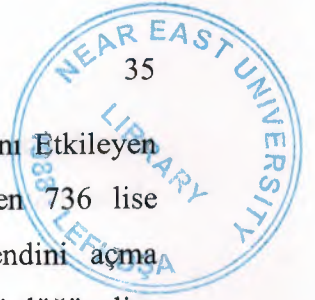
Kökdemir (1995), lise ve üniversite öğrencileriyle yaptığı bir araştırmada;

- Ergen ve genç yetişkinlerin kendini açması için en uygun kişilerin anne ve babaları olduğu,
- En uygun çevreler olarak da evleri, akademik mekanlar ve genel kullanım alanları olduğu,
- Ergen ve genç yetişkinler en çok arkadaşlarına ve ebeveynler arasında da çoğunlukla anneye açılmaktadırlar.

Öksüz (1997), duyguların açılması eğitiminin özerklik düzeyinin artmasında etkili olup olmadığını araştırdığı araştırmasında; özerklik düzeyi düşük olanların, özerklik düzeyi yüksek olanlara göre, duyguların açılması eğitiminden daha fazla faydalandıkları ortaya çıkmıştır.

Ekebaş (1994), 452 lise son sınıf öğrencilerinin kendilerini açma davranışlarını, cinsiyet ve kendini gerçekleştirme düzeyleri açısından incelemiştir. Sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Kendini gerçekleştirme düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendini açma düzeyleri de yüksektir.
- “Zamanı iyi kullanma” ve “desteği içten alma” puanları yüksek olan öğrencilerin kendini açma düzeyleri de yüksektir.
- Kızlar erkeklere göre daha çok açılmaktadır.

Çakır (1994), "Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Faktörler" adlı yüksek lisans tezinde, çeşitli okullarda öğrenim gören 736 lise öğrencisini kapsayan bir araştırma yapmıştır. Lise öğrencilerinin kendini açma davranışıyla; cinsiyet, açılan birey, açılan konu, sınıf, öğrenim gördüğü lise türü, okulun karma olup olmadığı, alan türü, başarı durumu, sosyal faaliyetlere katılım, anne-babanın öğrenim durumu ve hayatının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi ilişkilendirilmiştir. Bulgulara göre;

1. Sınıfları, alanları ve okul türleri farklı olan lise öğrencileri arasında kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.
2. Karma okullarda okuyan, anne-babasının öğrenim düzeyi yüksek olan, sosyal faaliyetlere katılan, başarı durumu yüksek olan ve yaşantısının çoğunu büyük yerleşim birimlerinde geçiren öğrencilerin diğerlerine göre kendini açma düzeyi yüksektir.
3. Kızlar kendilerini erkeklerden daha çok açmaktadır.
4. Genel olarak lise öğrencileri en fazla aynı cins yakın arkadaşlarına, en az ise öğretmenlerine kendilerini açmaktadırlar.
5. Genel olarak lise öğrencileri en fazla "zevk ve ilgiler" konusunda, en az ise "cinsellik" konusunda kendilerini açmaktadırlar.

Aker (1996), 483 lise öğrencisini kapsayan araştırmasında, kendini açma davranışını; sürekli kaygı düzeyi ve cinsiyet açısından incelemiştir. Sonuçta;

1. Sürekli kaygı düzeyi düşük öğrenciler, sürekli kaygı düzeyi yüksek olan öğrencilerden daha fazla kendilerini açmışlardır.
2. Sürekli kaygı düzeyi düşük öğrenciler, anneye, babaya, karşı cins yakın arkadaş ve öğretmene; kaygı düzeyi yüksek öğrencilerden daha fazla açılmaktadır. Aynı cins yakın arkadaş ve psikolojik danışmana açılma düzeyleri açısından düşük ve yüksek kaygılı öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.
3. Kızlar kendilerini erkeklerden daha çok açmaktadır.
4. Kızlar; anneye, aynı cins yakın arkadaş ve psikolojik danışmana, erkeklerden daha çok açılmaktadır. Babaya, karşı cins yakın arkadaş ve öğretmene açılma düzeyinde ise cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Ataşalar (1996),empatik eğilim düzeyleri farklı üniversite öğrencilerinin cinsiyete ve yaşa göre kendini açma düzeylerini incelemiştir.Bulguları şöyle özetleyebiliriz:

- a. Empatik eğilim düzeyi yüksek öğrencilerin kendini açma düzeyi, empatik eğilim düzeyi düşük olanlardan yüksektir.
- b. Cinsiyetleri ve empatik eğilim düzeyleri farklı üniversite öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.
- c. Yaşları ve empatik eğilim düzeyleri farklı üniversite öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Yılmaz (1998),genel lise öğrencilerinin benlik tasarımları ve kendini açma davranışları ile demokratik tutumları arasındaki ilişkiyi araştırmış,çalışmasında ayrıca benlik tasarımı,kendini açma davranışı ve demokratik tutum düzeylerini etkileyen çeşitli değişkenler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.Elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir;

1. Öğrencilerin kendini açma toplam puanları ile demokratik tutum düzeyleri arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır.
2. Kızların benlik tasarımı,kendini açma ve demokratik tutum düzeyleri erkeklerden yüksektir.
3. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim düzeyi arttıkça ve ailenin ekonomik durumu iyileştikçe; benlik tasarımı,kendini açma ve demokratik tutum düzeyleri de yükselmektedir.
4. Sınıf seviyesinin; benlik tasarımı,kendini açma ve demokratik tutum düzeyine etkisi görülmemiştir.

Öz (1999),yüksek lisans çalışmasında, çeşitli değişkenler açısından lise öğrencilerinin kendini kabul düzeyi ile kendini açma düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemiştir.Bulgular aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Kızların kendini açma toplam puanları erkeklerden yüksektir.Kızlar anneye,aynı cins yakın arkadaşına ve karşı cins yakın arkadaşına erkeklerden daha çok açılmaktadır.Ancak cinsiyetin babaya, öğretmene ve danışmana açılmada manidar bir etkisi görülmemiştir.
2. 16 yaşında olan öğrencilerin kendini açma toplam puanları, yaşı 17 ve 15 olan öğrencilerden daha yüksektir. Ancak yaşın;anneye,aynı cins yakın arkadaşına, öğretmene ve danışmana açılmada anlamlı bir etkisi bulunmamıştır.

3. Ailede tek çocuk olan öğrencilerin toplam kendini açma düzeyi, kardeş sayısı “1-3” ile “4 ve üstü” olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ancak doğum sırasının, öğrencilerin kendini kabul ve kendini açma düzeyine etkisi görülmemiştir.
4. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim düzeyi yükseldikçe, akademik başarı düzeyi arttıkça, kendini kabul ve kendini açma düzeyleri de yükselmektedir.
5. Öğrencilerin kendini kabul düzeyi ile kendini açma düzeyi arasında yüksek bir ilişki bulunmuştur.

Gültekin (2000), araştırmasında lise öğrencilerinin kendini açma davranışlarını, cinsiyet ve kimlik gelişim düzeyleri açısından incelemiştir. Sonuçlar aşağıdaki gibidir;

1. Kızlar kendilerini erkeklerden daha çok açmaktadır.
2. Kız anneye, aynı cins yakın arkadaş ve psikolojik danışmana erkeklerden daha çok açılmaktadırlar. Babaya, öğretmene ve karşı cins yakın arkadaş açılma düzeyi bakımından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
3. Genel olarak lise öğrencilerinin en fazla açıldıkları bireyler, aynı cins yakın arkadaş ve anne; en az açıldıkları bireyler ise sırasıyla öğretmen ve psikolojik danışman olmuştur.
4. Genel olarak lise öğrencilerinin en fazla açıldıkları konular, “zevk ve ilgiler”, “düşünce ve görüşler”; en az açıldıkları konu ise “cinsellik” olmuştur.
5. Başarılı kimlik statüsündeki lise öğrencilerinin kendini açma düzeyleri, kargaşalı kimlik statüsündeki lise öğrencilerin kendini açma düzeylerinden daha yüksektir. Diğer kimlik statüleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, uygulamanın nasıl yürütüldüğü ve verilerin toplanması ve çözümlemesinde kullanılan istatistiksel yöntemler hakkında bilgi verilmektedir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma evrenini 2004-2005 öğretim yılında Lefkoşa merkezinde bulunan ve KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet liselerinde öğrenim gören lise birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Lefkoşa Türk Lisesi, 20 Temmuz Fen Lisesi, Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nin 1., 2. ve 3. sınıflarından tesadüfi örneklem yöntemine göre seçilen 208 kız ve 196 erkek olmak üzere toplam 404 öğrenci oluşturmaktadır. Örnekleme alınan öğrencilerin okullara, sınıflara ve cinsiyetlere göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir. 404 öğrenci ile örneklem evrenin yaklaşık % 10'unu temsil etmektedir.

Araştırmaya dahil olan öğrenci sayısı başlangıçta 512 idi. Ancak araştırmada kullanılan ölçek ve formdan birini ya da her ikisini eksik veya yanlış dolduran öğrenciler; anne-babasından biri veya her ikisi ölü olanlar ile anne-babalarından biri veya her ikisi üvey olan öğrenciler; parçalanmış aile çocukları ve de hayatının çoğunu KKTC veya TC dışında geçiren öğrenciler olmak üzere toplam 108 öğrenci örneklem dışı bırakılmıştır.

Tablo 2

Örneklemdaki Öğrencilerin Okul,Sınıf ve Cinsiyetleri

Okullar	Lefkoşa Türk Lisesi		20 Temmuz Fen Lisesi		Sedat Simavi E.M.L.		Anadolu G.S. L.		Toplam		
Sınıflar	Kız	Er.	Kız	Er.	Kız	Er.	Kız	Er.	Kız	Er.	Top.
1	33	27	25	20	4	12	8	6	70	65	135
2	34	24	24	15	3	30	6	3	67	72	139
3	36	25	23	11	6	20	6	3	71	59	130
Toplam	103	76	72	46	13	62	20	12	208	196	404

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma için gerekli verilerin toplanmasında Kendini Açma Envanteri ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

I. KENDİNİ AÇMA ENVANTERİ :

Araştırmada öğrencilerin kendini açma düzeyleri,Selçuk(1988) tarafından geliştirilen “Kendini Açma Envanteri”kullanılarak ölçülmüştür. Envanter Jourard tarafından geliştirilen “Self-Disclosure Questionnaire” ile bu envanterin Baymur (1971) tarafından dilimize uyarlanmış halinden ve Flanders’in geliştirdiği “Inventory of Self Diselasure” ölçeklerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.Envanter,düşünce ve görüşler, aile,okul, cinsellik, kişilik,zevk ve ilgiler konularında 8’er madde olmak

üzere toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca açılan bireyler olarak anne, baba, aynı cins yakın arkadaş, karşı cins yakın arkadaş, öğretmen ve psikolojik danışman alınmıştır. Envanter Ek 1 de verilmiştir.

Kendini Açma Envanteri'nin Puanlanması :

Kendini Açma Envanteri, 48 maddeden her birine "0", "1" ya da "2" sayılarının ilgili boşluğa yazılmasıyla cevaplanmaktadır. Kişi envanterdeki bir konu (açılan konu), hakkında kendi duygu ve düşüncelerini karşısındaki bireye (açılan bireye) rahatlıkla anlatabiliyorsa cevap kağıdına "2", eğer rahatlıkla anlatamıyor ve yüzeysel olarak geçiştiriyorsa "1", fakat hiç konuşmuyorsa "0" rakamını yazmaktadır. Kendini Açma Envanteri "toplam", "konulara" ve "bireylere açılma" olmak üzere üç türlü puan vermektedir:

1. Bireylere Açılma Puanı : Kendini açma envanterinde açılan birey sayısı 6 olduğundan, deneklerin 6 adet "birey açılma puanı" olmaktadır. Açılan belirli bir bireye ilişkin açılma puanı en az "0" en fazla "96"dır. Denegin, bireylere açılma puanı sütunlardaki sayıların toplanmasıyla elde edilmektedir.

2. Konu Açılma Puanı : Kendini açma envanterinde açılan konu sayısı da 6 olduğundan, deneklerin 6 tane de "konu açılma puanı" olmaktadır. Ayrıca her bir konu ile ilgili 8'er madde bulunmaktadır. Envanterdeki 1-8. maddeler "düşünce ve görüşler" konusuyla, 9-16. maddeler "okul" konusuyla, 17-24. maddeler "aile" konusuyla, 25-32. maddeler "cinsellik" konusuyla, 33-40. maddeler "kişilik" konusuyla, 41-48. maddeler ise "zevk ve ilgiler" konusuyla ilgilidir. Açılan her bir konuda en az 0, en fazla 96 puan alınabilir. Deneklerin açılan konu puanları, her bir konuya ait satırların toplanmasıyla elde edilmektedir.

3. Kendini Açma Toplam Puan : Toplam puan; 6 adet birey açılma puanlarının veya 6 adet konu açılma puanlarının toplanmasıyla elde edilir. Kendini açma envanterinden en az 0, en fazla 576 toplam puan alınabilmektedir. Puanların yüksek olması yüksek düzeyde kendini açmayı, puanların düşük olması ise düşük düzeyde kendini açmayı ifade etmektedir.

Kendini Açma Envanteri'nin Geçerliği :

Selçuk (1988), geliştirdiği bu envanterin geçerlik çalışmasında mantığa uygunluk ve istatistiksel bir yaklaşım izlemiştir. Mantıki geçerlikle ilgili olarak uzman görüşüne başvurulmuş, psikoloji dalında doktora yapan veya yapmakta olan ve kendini açma konusunda bilgilendirilmiş 10 uzman envanteri oluşturacak maddelerin seçimine görünüş ve kapsam geçerliği bakımından yardımcı olmuştur. Kapsam geçerliğine ilişkin olarak Türk üniversite öğrencileriyle ilgili problem tarama türü araştırmalardan da faydalanılmıştır.

Kendini Açma Envanteri'nin geliştirilmesi amacıyla ilk olarak oluşturulan 120 madde uzmanlar tarafından değerlendirilmiş ve içlerinden amaca hizmet eden 60 madde seçilmiştir. Seçilen 60 maddeden oluşan deneme formu Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nin muhtelif bölümlerinde öğrenim gören 220 öğrenciye uygulanmıştır. Bu uygulamalar sırasında öğrencilerden açık ve anlaşılır olmayan maddelere işaret koymaları istenmiştir. Öğrencilerin % 15 ve daha fazlasının işaret koyduğu 7 madde ve açılma alanlarındaki madde sayılarını eşitlemek içinde 5 madde, araştırmacı tarafından deneme formundan çıkartılmıştır.

Geçerlik çalışmasının ikinci aşamasında yeni geliştirilen envanterin benzer ölçekler geçerliği araştırılmıştır. Bu amaçla Baymur (1971) tarafından uyarlanan "Kendini Anlatma Envanteri" ile "Kendini Açma Envanteri" beraber uygulanmış ve iki ölçekten elde edilen puanlar arasında benzer ölçekler katsayısı .68 çıkmıştır.

Bu konuda, kendini açma envanterini Türkiye'de ilk kez lise öğrencileri üzerinde uygulayan Çakır (1994) da bir geçerlik çalışması yapmıştır. Voltan'ın uyarladığı "Rathus Atılganlık Envanteri" nin ölçüt olarak alındığı uygulama sonucunda benzer ölçekler katsayısı .43 bulunmuştur.

Araştırmacılar benzer ölçekler geçerliği çalışmalarında kullandıkları ölçeklerin (Kendini Anlatma Envanteri ve Rathus Atılganlık Envanteri) kendini açma envanterine benzer olduğunu fakat, madde sayılarının, içeriklerinin ve de puanlama biçimlerinin farklı olmasının geçerlik düzeyinin daha yüksek olmasını engellediği görüşündedir.

Kendini Açma Envanteri'nin Güvenirliği :

Güvenirlik çalışmasında ise testin aralıklı tekrarı yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla envanter Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Almanca Öğretmenliği bölümlerinin çeşitli sınıflarında 21-24 gün aralıklarla iki kez uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyon katsayıları .79 ve .91 olmak üzere ortalama güvenilirlik katsayısı .84 olarak oldukça yüksek bir değer bulunmuştur.

Çakır (1994), envanterin lise öğrencilerine dönük uygulaması sırasında yaptığı güvenilirlik çalışmasında ise, envanteri 4 hafta arayla lise 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden oluşan bir gruba iki kez uygulamış ve sonucunda .82 gibi yüksek bir korelasyon bulmuştur.

Benzer bir araştırmada Yılmaz (1998), kendini açma envanterini 21 gün arayla lise 1. sınıf öğrencilerinden oluşan bir gruba iki kez uygulamış ve sonucunda .78'lik gibi güçlü bir korelasyon hesaplamıştır.

II. KİŞİSEL BİLGİ FORMU :

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında bilgi toplamak amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda şu değişkenlere yer verilmiştir: Cinsiyet, sınıf, okul, akademik başarı düzeyi, sosyal faaliyetlere katılım, anne ve babalarının öğrenim düzeyi, kardeş sayısı, yaşantılarının çoğunu geçirdikleri ülke ve yerleşim birimi, ailenin aylık gelir düzeyi, anne-babanın hayatta olup olmadığı ve anne-babanın üvey olup olmadığı. Form örneği Ek 2'de verilmiştir.

VERİLERİN TOPLANMASI

Verilerin toplanması amacıyla önce Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'ndan, örnekleme oluşturan liselerde uygulama yapmak için gerekli izinler alınmıştır. Okullara gidilerek uygulamaların yapılacağı gün, saat ve sınıfların belirlenmesi için ön görüşmeler ilgili okulların rehber öğretmenleriyle yapılmıştır. Örnekleme oluşturan liselerin rehber öğretmenleri yardımıyla seçilen

sınıflardaki öğrencilere uygulama ile ilgili bilgi verilmiştir.Bu araştırmanın bilimsel bir tez olduğu;hem araştırma sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için hem de kendilerinden alınacak içten cevapların lise gençliğinin sorunlarının çözülmesine ışık tutacağı belirtilmiştir.Ayrıca öğrencilere envanterin nasıl cevaplanacağı örnek eşliğinde ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Öğrencilerden önce Kişisel Bilgi Formu'nun sonrada Kendini Açma Envanteri'ni cevaplamaları istenmiştir.Bu iki ölçek bir arada verildiğinden öğrencilerin ad ve soyadı yazmalarına gerek kalmamıştır.Uygulama ortalama 40 dakika sürmüştür.

VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırmada kullanılan form ve ölçeğin cevaplanmasına toplam 512 öğrenci katılmıştır.Ancak araştırma sonucu elde edilen verilerin değerlendirilmesine geçilmeden önce, araştırmada kullanılan ölçek ve formdan birini ya da her ikisini eksik veya yanlış dolduran öğrenciler; anne-babasından biri veya her ikisi ölü olanlar ile anne-babalarından biri veya her ikisi üvey olan öğrenciler;parçalanmış aile çocukları ve de hayatının çoğunu KKTC veya TC dışında geçiren öğrenciler olmak üzere toplam 108 öğrenci örneklem dışı bırakılmıştır.

Dolayısıyla verilerin analizi;bu ayıklama işleminden sonra kalan 404 öğrenci üzerinden yapılmıştır.

Araştırmanın bağımsız değişkenleri;cinsiyet,sınıf,akademik başarı düzeyi, okul türü,sosyal faaliyetlere katılım, anne ve babanın öğrenim düzeyi, kardeş sayısı, yaşantılarının çoğunu geçirdikleri ülke, yaşantılarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimi ve ailenin aylık gelir düzeyi olarak belirlenmiştir.Bağımlı değişken ise "Kendini Açma" davranışdır.

Ölçek sonuçları Sosyal Bilimler için Bilgisayar Programı (SPSS) ile değerlendirilmiştir. Araştırma denencelerinin testinde,denencelerin içeriğine göre,bağımsız iki grubun ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için t testi;gruplar arasındaki farkın önem kontrolü için varyans analizi F testi ve ortaya çıkan farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için de Scheffe testi

kullanılmıştır. En az ve en çok açılan bireylerin ve konuların belirlenmesinde ise aritmetik ortalama kullanılmıştır.

Araştırma istatistiklerinde hata payı olarak 0,05 dikkate alınmıştır.

3.1. Veri Analizi

3.1.1. Veri Analizi: Veri analizi, verilerin doğru ve doğruya yakın olarak toplanması, düzenlenmesi, yorumlanması ve sonuçlandırılmasıdır.

Veri analizi, verilerin doğru ve doğruya yakın olarak toplanması, düzenlenmesi, yorumlanması ve sonuçlandırılmasıdır.

Veri analizi, verilerin doğru ve doğruya yakın olarak toplanması, düzenlenmesi, yorumlanması ve sonuçlandırılmasıdır.

Veri analizi, verilerin doğru ve doğruya yakın olarak toplanması, düzenlenmesi, yorumlanması ve sonuçlandırılmasıdır.

Veri analizi, verilerin doğru ve doğruya yakın olarak toplanması, düzenlenmesi, yorumlanması ve sonuçlandırılmasıdır.

3.2. Sonuçlar

3.2.1. Veri Analizi: Veri analizi, verilerin doğru ve doğruya yakın olarak toplanması, düzenlenmesi, yorumlanması ve sonuçlandırılmasıdır.

Gruplar	n	X	SS	s	Sevkiyet Düzeyi
1. Grup	200	103,02	105,21	0,0000	0,05
2. Grup	150	100,00	100,00	0,0000	0,05

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, denencelerle ilgili bulgulara yer verilmiştir. Bulgular birinci bölümde yer alan denence sırasına göre tablolar halinde sunulmuştur.

Denence 1.0 : Kız ve erkek lise öğrencilerinin,kendini açma puan ortalamaları arasında,anlamli bir fark vardır.

Kendini açma düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olan bu denence; 3 temel ve 12 alt denence halinde tek tek sınanmıştır.

Denence 1.1 : Kız öğrencilerin, kendini açma “toplam puan” ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamli düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir:

Tablo 3

Kız ve Erkek Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Cinsiyet					
Kız	208	312,02	105,21	3,89	Anlamli $p < 0,05$
Erkek	196	270,23	110,07		

Tablo 3’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması 312,02; erkek öğrencilerin ise 270,23’tür. Uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin, kendilerini erkek öğrencilerden daha çok açtıkları denencesi (denence 1.1) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.2 : Kız ve erkek öğrencilerin, “açıldıkları bireylere” ilişkin puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark vardır.

Denence 1.2.1 : Kız öğrencilerin, annelerine açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, annelerine açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir:

Tablo 4

Kız ve Erkek Öğrencilerin Anneye Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Cinsiyet					
Kız	208	68,44	20,42	5,64	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	56,91	20,59		

Tablo 4’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin annelerine açılma puan ortalaması 68,44;erkek öğrencilerin ise 56,91’dir.Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin annelerine açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0.05$).

Böylece kız öğrencilerin annelerine erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.2.1) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.2.2 : Cinsiyetler arasında,babaya açılma puan ortalamaları açısından, anlamlı bir fark yoktur.

Kız ve erkek öğrencilerin, babaya açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir:

Tablo 5

Kız ve Erkek Öğrencilerin Babaya Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	53,51	21,39	0,09	Anlamsız $p > 0,05$
Erkek	196	53,30	22,66		

Tablo 5’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin babalarına açılma puan ortalaması 53,51;erkek öğrencilerin ise 53,30’dur. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin babalarına açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>0.05$).

Böylece babaya açılma düzeyinde, cinsiyetler arası bir fark olmadığı denencesi (denence 1.2.2) desteklenmiştir.

Denence 1.2.3 : Kız öğrencilerin, aynı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, aynı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir:

Tablo 6

Kız ve Erkek Öğrencilerin Aynı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	72,79	17,13	4,71	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	63,81	20,85		

Tablo 6’da görüldüğü üzere, kız öğrencilerin aynı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalaması 72,79;erkek öğrencilerin ise 63,81’dir.Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin aynı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin aynı cins yakın arkadaşlarına erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.2.3) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.2.4 : Cinsiyetler arasında, karşı cins yakın arkadaşına açılma puan ortalamaları açısından, anlamlı bir fark yoktur.

Kız ve erkek öğrencilerin, karşı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir :

Tablo 7

Kız ve Erkek Öğrencilerin Karşı Cins Yakın Arkadaşına Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	52,81	24,87	0,64	Anlamsız $p > 0,05$
Erkek	196	50,25	49,81		

Tablo 7’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin karşı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalaması 52,81; erkek öğrencilerin ise 50,25’tir. Ancak uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin karşı cins yakın arkadaşlarına açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece karşı cins yakın arkadaşına açılma düzeyinde, cinsiyetler arası bir fark olmadığı denencesi (denence 1.2.4) desteklenmiştir.

Denence 1.2.5 : Kız öğrencilerin öğretmene açılma puan ortalaması,erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin öğretmene açılma puan ortalamaları arasındaki farkın, önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir :

Tablo 8

Kız ve Erkek Öğrencilerin Öğretmene Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	30,23	23,10	1,90	Anlamsız $p > 0,05$
Erkek	196	25,99	21,57		

Tablo 8'de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin öğretmene açılma puan ortalaması 30,23;erkek öğrencilerin ise 25,99'dur.Ancak uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin öğretmene açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>0.05$).

Böylece kız öğrencilerin öğretmene erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.2.5) desteklenmemiştir.

Denence 1.2.6 : Kız öğrencilerin, psikolojik danışmana açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, psikolojik danışmana açılma puan ortalamaları arasındaki farkın, önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir :

Tablo 9

Kız ve Erkek Öğrencilerin Psikolojik Danışmana Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	34,30	31,87	3,82	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	22,66	29,32		

Tablo 9'da görüldüğü üzere, kız öğrencilerin psikolojik danışmana açılma puan ortalaması 34,30;erkek öğrencilerin ise 22,66'dır. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin psikolojik danışmana açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğuda ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin psikolojik danışmana erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.2.6) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.3 : Kız ve erkek öğrencilerin “açılınan konulara” ilişkin puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark vardır.

Denence 1.3.1. Kız öğrencilerin, düşünce ve görüşler konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, düşünce ve görüşler konusunda, açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir:

Tablo 10

Kız ve Erkek Öğrencilerin Düşünce ve Görüşler Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Cinsiyet					
Kız	208	55,66	19,58	4,63	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	46,43	20,43		

Tablo 10’da görüldüğü üzere, kız öğrencilerin düşünce ve görüşler konusunda açılma puan ortalaması 55,66; erkek öğrencilerin ise 46,43’tür. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin düşünce ve görüşler konusunda açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin düşünce ve görüşler konusunda erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.3.1) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.3.2. Kız öğrencilerin, okul konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, okul konusunda açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir:

Tablo 11
Kız ve Erkek Öğrencilerin Okul Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	64,68	18,25	5,02	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	55,19	19,61		

Tablo 11’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin okul konusunda açılma puan ortalaması 64,68; erkek öğrencilerin ise 55,19’dur. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin okul konusunda açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin okul konusunda erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.3.2) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.3.3. Kız öğrencilerin, aile konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, aile konusunda açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir:

Tablo 12

Kız ve Erkek Öğrencilerin Aile Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	48,34	19,57	3,57	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	40,92	21,95		

Tablo 12’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin aile konusunda açılma puan ortalaması 48,34; erkek öğrencilerin ise 40,92’dir. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin aile konusunda açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin aile konusunda erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.3.3) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.3.4. Cinsiyetler arasında, cinsel konularda açılma puan ortalamaları açısından, anlamlı bir fark yoktur.

Kız ve erkek öğrencilerin, cinsel konularda açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 13’de verilmiştir:

Tablo 13

Kız ve Erkek Öğrencilerin Cinsel Konularda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	38,38	18,94	1,06	Anlamsız $p > 0,05$
Erkek	196	36,31	20,03		

Tablo 13’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin cinsel konularda açılma puan ortalaması 38,38; erkek öğrencilerin ise 36,31’dir. Ancak uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin cinsel konularda açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde farkı olmadığı da ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece cinsel konularda açılma düzeyinde, cinsiyetler arası bir fark olmadığı denencesi (denence 1.3.4) desteklenmiştir.

Denence 1.3.5. Kız öğrencilerin, kişilik konusunda açılma puan ortalaması, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, kişilik konusunda açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 14’de verilmiştir:

Tablo 14

Kız ve Erkek Öğrencilerin Kişilik Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	43,78	20,12	2,75	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	37,96	22,25		

Tablo 14’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin kişilik konusunda açılma puan ortalaması 43,78; erkek öğrencilerin ise 37,96’dır. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin kişilik konusunda açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin kişilik konusunda erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.3.5) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 1.3.6. Kız öğrencilerin, zevk ve ilgiler konusunda açılma puan ortalaması erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin, zevk ve ilgiler konusunda açılma puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 15’de verilmiştir:

Tablo 15

Kız ve Erkek Öğrencilerin Zevk ve İlgiler Konusunda Açılma Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Cinsiyet	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kız	208	62,75	22,24	3,94	Anlamlı $p < 0,05$
Erkek	196	54,00	22,26		

Tablo 15’de görüldüğü üzere, kız öğrencilerin zevk ve ilgiler konusunda açılma puan ortalaması 62,75; erkek öğrencilerin ise 54’dür. Ayrıca uygulanan t-testi sonucunda kız öğrencilerin zevk ve ilgiler konusunda açılma puan ortalamasının, erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$).

Böylece kız öğrencilerin zevk ve ilgiler konusunda erkeklerden daha çok açıldıkları denencesi (denence 1.3.6) desteklenmiş olmaktadır.

Denence 2 : Lise 1,lise 2 ve lise 3.sınıf öğrencilerinin,kendini açma toplam puan ortalamaları arasında,anlamli düzeyde bir fark vardır.

Bu denence kendini açma düzeyinin sınıf seviyesine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Sınıfların kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 16'da verilmiştir:

Tablo 16

Lise 1,2 ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Sınıf	n	X	SS
1	135	274,56	97,48
2	139	278,63	111,83
3	130	323,62	112,57

Tablo 16'da görüldüğü üzere, üçüncü sınıf öğrencilerinin kendini açma toplam puan ortalaması birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinkinden daha yüksektir. Ayrıca lise ikinci sınıf öğrencilerinin de kendini açma toplam puan ortalamasında lise birinci sınıf öğrencilerinden önde olduğu görülmektedir.

Sınıfları farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan, F-testi sonuçları Tablo 17'de verilmiştir :

Tablo 17

1,2 ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Toplam Puanlarının
Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	195894,1	2	97947,04	8,47	Anlamlı $p < 0,05$
Gruplarıçi	4634474	401	11557,29		
Toplam	4830368	403			

Tablo 16 ve 17’de görüleceği üzere, analiz sonuçları, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında sınıflar bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. ($F = 8,47$; $p < 0.05$) Başka bir deyişle, sınıf seviyesinin kendini açma düzeyinde etkili olduğu görülmektedir.

Sınıfların kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki farkın, hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için uygulanan Scheffe testi sonuçları ise Tablo 18’de verilmiştir:

Tablo 18

1,2 ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Toplam Puanlarının
Karşılaştırılmasına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

SINIFLAR	Lise 1	Lise 2	Lise 3
Lise 1			-49,068(*) p = 0,001
Lise 2			-44,990(*) p = 0,003
Lise 3	49,068(*) p = 0,001	44,990(*) p = 0,003	

Sınıflar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre ise (Tablo 18) ,lise üçüncü sınıf ($X=323,62$) öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin; lise birinci ($X=274,56$) ve lise ikinci sınıf ($X=278,63$) öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin sınıf seviyesine göre farklılaştığı denencesi (denence 2) desteklenmiştir.

Denence 3 : Akademik başarı düzeyi yüksek olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması, akademik başarı düzeyi düşük olan lise öğrencilerinkinden, anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence kendini açma düzeyinin akademik başarı seviyesine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Akademik başarı düzeyi farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki, istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 19'da verilmiştir:

Tablo 19

Akademik Başarı Düzeyi Yüksek,Orta ve Düşük OlanÖğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puan OrtalamalarınınKarşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve
Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Başarı	N	X	SS
Düşük	11	301,36	75,21
Orta	279	283,02	105,97
Yüksek	114	312,18	118,31

Tablo 19’da görüldüğü üzere, akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması; akademik başarı düzeyi düşük ve orta olan öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Akademik başarı düzeyi farklı öğrencilerin kendini açma toplam puanları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan F-testi sonuçları ise Tablo 20’de verilmiştir :

Tablo 20

Akademik Başarı Düzeyi Yüksek,Orta ve Düşük Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam PuanlarınınKarşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	69833,340	2	34916,67	2,94	Anlamsız $p > 0,05$
Gruplarıçi	4760535	401	11871,65		
Toplam	4830368	403			

Tablo 19 ve 20’de görüldüğü üzere akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması, akademik başarı düzeyi düşük ve orta olan öğrencilerinkinden yüksektir. Ancak uygulanan F testi sonucunda gruplar arasında kendini açma toplam puan ortalaması açısından anlamlı düzeyde fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin, akademik başarı seviyesine göre farklılaştığı denencesi (denence 3) desteklenmemiştir.

Denence 4 : Okul türü farklı lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark vardır.

Bu denence kendini açma düzeyinin okul türüne göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Okulların kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 21’de verilmiştir:

Tablo 21

Okul Türü Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Okullar	N	X	SS
Lefkoşa Türk Lisesi	179	321,07	101,37
20 Temmuz Fen Lisesi	118	278,08	107,95
S.S.End.Meslek Lisesi	75	233,51	106,90
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	32	314,59	105,44

Tablo 21’de görüldüğü üzere, en yüksek kendini açma toplam puan ortalaması Lefkoşa Türk Lisesi ($X=321,07$) öğrencilerinin; en düşük kendini açma toplam puan ortalaması ise Sedat Simavi E.M.L. ($X=233,51$) öğrencilerine aittir. Ayrıca Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ($X=314,59$) öğrencilerinin de kendini

açma toplam puan ortalaması yönünden 20 Temmuz Fen Lisesi ($X=278,08$) öğrencilerinden önde olduğu görülmektedir.

Okulların kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan F-testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir:

Tablo 22
Okul Türü Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	447062,6	3	149020,85	13,59	Anlamlı $p < 0,05$
Gruplarıçi	4383306	400	10958,26		
Toplam	4830368	403			

Tablo 21 ve 22’de görüleceği üzere, analiz sonuçları, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında okullar bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. ($F = 13,59$; $p < 0.05$) Başka bir deyişle, okul türünün kendini açma düzeyinde etkili olduğu görülmektedir.

Okulların kendini açma toplam puan ortalamaları arasında ortaya çıkan farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için uygulanan Scheffe testi sonuçları ise Tablo 23’de verilmiştir:

Tablo 23

Okul Türü Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

	Lefkoşa Türk Lisesi	20 Temmuz Fen Lisesi	S.S.Endüstri Meslek Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Lefkoşa Türk Lisesi		42,988(*) p = 0,008 p < 0,05	87,566(*) p = 0,000 p < 0,05	
20 Temmuz Fen Lisesi	-42,988(*) p = 0,008 p < 0,05		44,578(*) p = 0,041 p < 0,05	
S.S.Endüstri Meslek Lisesi	-87,566(*) p = 0,000 p < 0,05	-44,578(*) p = 0,041 p < 0,05		-81,087(*) p = 0,04 p < 0,05
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi			81,087(*) p = 0,04 p < 0,05	

Okullar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre (Tablo 23):

Lefkoşa Türk Lisesi ($X=321,07$) öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin; 20 Temmuz Fen Lisesi ($X=278,08$) ve Sedat Simavi E.M.L. ($X=233,51$) öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek olduğu,

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ($X=314,59$) öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin; Sedat Simavi E.M.L. ($X=233,51$) öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek olduğu,

20 Temmuz Fen Lisesi ($X=278,08$) öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin ise, Sedat Simavi E.M.L. ($X=233,51$) öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek olduğu, görülmektedir.

Böylece kendini açma düzeyinin okul türüne göre farklılaştığı denencesi (denence 4) desteklenmiştir.

Denence 5 : Sosyal faaliyetlere katılımı olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması, sosyal faaliyetlere katılımı olmayan öğrencilerinkinden, anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence kendini açma düzeyinin, öğrencilerin sosyal faaliyetlere katılımı değişkenine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Sosyal faaliyetlere katılan ve katılmayan öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 24'te verilmiştir :

Tablo 24

Sosyal Faaliyetlere Katılan ve Katılmayan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Katılım					
Evet	180	290,03	104,51	-0,28	Anlamsız $p > 0,05$
Hayır	224	293,13	113,52		

Tablo 24’de görüldüğü üzere, sosyal faaliyetlere katılan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması 290,03; katılmayan öğrencilerin ise 293,13’tür. Ancak uygulanan t-testi sonucunda, sosyal faaliyetlere katılan öğrencilerin elde ettikleri kendini açma toplam puan ortalamasının katılmayan öğrencilerden anlamlı düzeyde farklı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece sosyal faaliyetlere katılan öğrencilerin sosyal faaliyetlere katılmayan öğrencilerden kendilerini daha çok açtıkları denencesi (denence 5) desteklenmemiştir.

Denence 6 : Annenin öğrenim düzeyi yükseldikçe, lise öğrencilerinin kendini açma puan ortalamaları da yükselmektedir.

Bu denence kendini açma düzeyinin annenin öğrenim düzeyine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Annesinin öğrenim düzeyi farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 25’de verilmiştir:

Tablo 25

Annesinin Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları

İstatistikler Öğrenim Düz.	N	X	SS
Okur-Yazar Değil	3	280,0	109,00
Okur-Yazar	11	301,73	91,89
İlkokul	77	278,36	108,98
Ortaokul	66	288,20	115,00
Lise	213	293,02	108,44
Yüksek Okul - Üniversite	34	318,79	113,53

Tablo 25’de görüldüğü üzere annesi yüksekokul-üniversite mezunu olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması, diğer öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Annesinin öğrenim düzeyi farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puanları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan F-testi sonuçları ise Tablo 26’da verilmiştir:

Tablo 26

Annesinin Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	41350,324	5	8270,06	0,68	Anlamsız $p > 0,05$
Gruplarıçi	4789018	398	12032,70		
Toplam	4830368	403			

Tablo 25 ve 26’da görüldüğü üzere, annesi yüksekokul-üniversite mezunu olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması, annelerinin öğrenim düzeyi farklı diğer öğrencilerinkinden yüksektir. Ancak uygulanan F-testi sonucunda gruplar arasında kendini açma toplam puan ortalamaları açısından anlamlı düzeyde bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin, annenin öğrenim düzeyine göre farklılaştığı denencesi (denence 6) desteklenmemiştir.

Denence 7 : Babanın öğrenim düzeyi yükseldikçe, lise öğrencilerinin kendini açma puan ortalamaları da yükselmektedir.

Bu denence kendini açma düzeyinin babanın öğrenim düzeyine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Babasının öğrenim düzeyi farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 27’de verilmiştir:

Tablo 27

Babasının Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları

İstatistikler Öğrenim Düz.	N	X	SS
Okur-Yazar Değil	0	0	0
Okur-Yazar	6	243,33	54,18
İlkokul	96	295,64	117,25
Ortaokul	77	290,55	104,51
Lise	160	287,88	103,46
Yüksek Okul- Üniversite	65	301,42	122,03

Tablo 27’de görüldüğü üzere, babası yüksekokul-üniversite mezunu olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması, diğer öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Babasının öğrenim düzeyi farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puanları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan F-testi sonuçları ise Tablo 28’de verilmiştir:

Tablo 28

Babasının Öğrenim Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	24093,055	4	6023,26	0,50	Anlamsız $p > 0,05$
Gruplarıçi	4806275	399	12045,80		
Toplam	4830368	403			

Tablo 27 ve 28’de görüldüğü üzere babası yüksekokul-üniversite mezunu olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması, babalarının öğrenim düzeyi farklı diğer öğrencilerinkinden yüksektir. Ancak uygulanan F-testi sonucunda, gruplar arasında kendini açma toplam puan ortalamaları açısından anlamlı düzeyde bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin, babanın öğrenim düzeyine göre farklılaştığı denencesi (denence 7) desteklenmemiştir.

Denence 8 : Kardeş sayısı 2-3 arasında olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması, kardeş sayısı “tek çocuk” ve “4 ve üstü” olan lise öğrencilerinkinden, anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence kendini açma düzeyinin kardeş sayısına göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Kardeş sayıları farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 29’da verilmiştir:

Tablo 29

Kardeş Sayıları Farklı Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları

İstatistikler Kardeş Sayısı	N	X	SS
Tek çocuk	26	286,73	101,20
2-3	331	292,86	111,71
4 ve üzeri	47	286,70	99,29

Tablo 29’da görüldüğü üzere, kardeş sayısı “2-3” olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması; kardeş sayısı “tek çocuk” ve “4 ve üzeri” olan öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Kardeş sayıları farklı öğrencilerin, kendini açma toplam puanları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan F-testi sonuçları ise Tablo 30’da verilmiştir:

Tablo 30

Kardeş Sayıları Farklı Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının
Karşılaştırılmasına İlişkin F-testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	2258,976	2	1129,48	0,09	Anlamsız $p > 0,05$
Gruplarıçi	4828109	401	12040,17		
Toplam	4830368	403			

Tablo 29 ve 30’da görüldüğü üzere, kardeş sayısı “2-3” olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması kardeş sayısı “tek çocuk” ve “4 ve üzeri” olan öğrencilerinkinden yüksektir. Ancak uygulanan F-testi sonucunda gruplar arasında, kendini açma toplam puan ortalamaları açısından anlamlı düzeyde bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin, kardeş sayısına göre farklılaştığı denencesi (denence 8) desteklenmemiştir.

Denence 9 : Hayatının çoğunu geçirdiği ülke (KKTC veya TC) farklı olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark yoktur.

Bu denence kendini açma düzeyinin öğrencinin yaşantısının çoğunu geçirdiği ülke değişkenine göre farklılaşmadığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Yaşantısının çoğunu KKTC’de geçirmiş olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamaları ile yaşantısının çoğunu TC’de geçirmiş olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan istatistiksel işlemler ve t-testi sonuçları Tablo 31’de verilmiştir:

Tablo 31
Yaşantılarının Çoğunu Geçirdikleri Ülke Farklı Olan Öğrencilerin
Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik
Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Ülke	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
KKTC	384	289,48	109,54	-1,82	Anlamsız $p > 0,05$
TC	20	335,25	101,13		

Tablo 31’de görüldüğü üzere, yaşantısının çoğunu KKTC’de geçirmiş olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması 289,48; yaşantısının çoğunu TC’de geçirmiş olan öğrencilerin ise 335,25’dir. Ancak uygulanan t-testi sonucunda, yaşantısının çoğunu KKTC’de geçirmiş olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamasının, yaşantısının çoğunu TC’de geçirmiş olan öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin öğrencinin yaşantısının çoğunu geçirdiği ülke değişkenine göre farklılaşmadığı denencesi (denence 9) desteklenmiştir.

Denence 10 : Hayatının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi [(il-ilçe) veya (kasaba-köy)] farklı olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalamaları arasında, anlamlı düzeyde bir fark yoktur.

Bu denence kendini açma düzeyinin öğrencinin yaşantısının çoğunu geçirdiği yerleşim birimine göre farklılaşmadığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Yerleşim birimleri farklı öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamaları arasındaki istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 32’de verilmiştir:

Tablo 32

Yaşantılarının Çoğunu Geçirdikleri Yerleşim Birimi Farklı Olan Öğrencilerin
Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik
Sonuçları ve Anlamlılık Düzeyi

İstatistikler Yerleşim	n	X	SS	t	Anlamlılık Düzeyi
Kasaba - Köy	207	285,63	111,87	-1,15	Anlamsız $p > 0,05$
İl - ilçe	197	298,47	106,81		

Tablo 32’de görüldüğü üzere, yaşantılarının çoğunu il-ilçe merkezinde geçiren öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması 298,47; yaşantılarının çoğunu kasaba veya köyde geçiren öğrencilerin ise 285,63’dür. Ancak uygulanan t-testi sonucunda, yaşantısının çoğunu il-ilçe merkezinde geçiren öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamasının, yaşantısının çoğunu kasaba veya köyde geçirmiş olan öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p > 0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin, öğrencinin yaşantısının çoğunu geçirdiği yerleşim birimine göre farklılaşmadığı denencesi (denence 10) desteklenmiştir.

Denence 11: Ailesinin aylık gelir düzeyi yüksek olan lise öğrencilerinin, kendini açma toplam puan ortalaması, ailesinin aylık gelir düzeyi düşük olan lise öğrencilerinkinden, anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence kendini açma düzeyinin ailenin aylık gelir düzeyine göre farklılaştığı öngörüsüne yönelik olarak sınanmıştır.

Ailesinin aylık gelir düzeyi farklı öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalamaları, arasındaki, istatistiksel işlemlerin sonuçları Tablo 33’de verilmiştir:

Tablo 33

Ailesinin Aylık Gelir Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin İstatistik Sonuçları

İstatistikler Aylık Gelir	n	X	SS
Düşük	49	273,00	113,95
Orta	250	292,51	108,34
Yüksek	105	298,68	110,13

Tablo 33’de görüldüğü üzere, ailesinin aylık gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması; ailesinin aylık gelir düzeyi düşük ve orta düzeyde olan öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Ailesinin aylık gelir düzeyi farklı öğrencilerin kendini açma toplam puanları arasındaki farkın önem kontrolü için yapılan F-testi sonuçları ise Tablo 34’da verilmiştir:

Tablo 34
Ailesinin Aylık Gelir Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Kendini Açma
Toplam Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin F-Testi Sonuçları

İstatistikler Kaynak	KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	22408,793	2	11204,39	0,93	Anlamsız $p > 0,05$
Gruplarıçi	4807959	401	11989,92		
Toplam	4830368	403			

Tablo 33 ve 34’de görüldüğü üzere,ailesinin aylık gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendini açma toplam puan ortalaması, ailesinin aylık gelir düzeyi düşük ve orta düzeyde olan öğrencilerinkinden yüksektir.Ancak uygulanan F-testi sonucunda, gruplar arasında kendini açma toplam puan ortalamaları açısından anlamlı düzeyde fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>0.05$).

Böylece kendini açma düzeyinin, ailenin aylık gelir düzeyine göre farklılaştığı denencesi (denence 11) desteklenmemiştir.

Lise Öğrencilerinin, “Açılınan Bireylere” İlişkin Sayısal Bilgileri

Örnekleme giren lise öğrencilerinin kendilerini “açılınan bireylere” ilişkin sayısal bilgileri Tablo 35’de verilmiştir :

Tablo 35

Genel Olarak Lise Öğrencilerinin “Açılınan Konulara”İlişkin Sayısal Bilgileri

Bireyler İstatistikler	Aynı Cins Yakın Arkadaş	Anne	Baba	Karşı Cins Yakın Arkadaş	Psikolojik Danışman	Öğretmen
X	68,43	62,85	53,41	51,57	28,65	28,18
SS	19,53	21,27	21,99	38,98	31,17	22,44

Tablo 35’de görüldüğü üzere, öğrenciler en fazla “aynı cins yakın arkadaşlarına”; en az ise “öğretmenlerine” ve “psikolojik danışmanlarına” kendilerini açmaktadırlar.

Lise Öğrencilerinin,"Açılınan Konulara" İlişkin Sayısal Bilgileri

Örnekleme giren lise öğrencilerinin "açılınan konulara" ilişkin sayısal bilgiler ise Tablo 36'da verilmiştir :

Tablo 36

Öğrencilerin Açıldıkları Konulara İlişkin İstatistik Sonuçları

Konular İstatistikler	Okul	Zevk ve İlgiler	Düşünce ve Görüşler	Aile	Kişilik	Cinsellik
X	60,07	58,50	51,18	44,74	40,96	37,37
SS	19,49	22,65	20,50	21,06	21,36	19,48

Tablo 36 'da görüldüğü üzere,öğrenciler en fazla "okul" konusunda; en az ise "cinsellik" konusunda kendilerini açmaktadırlar.Ayrıca açılınan konular; genelden özele, yüzeysellikten derinliğine ve düşünselden duygusala gittikçe bireylerin kendini açma düzeyinin de azaldığı görülmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın örneklemi oluşturmuş öğrencilerin kendini açma davranışlarını etkileyen çeşitli değişkenlerin karşılaştırılmasından doğan araştırma bulguları denence sırasına göre tartışılıp, yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular tartışılırken, yapılacak olan mukayeseler için, liseler üzerine yapılmış ve araştırmada kullanılan Kendini Açma Envanteri'nin kullanıldığı araştırmalara yer verilmiştir. Yurt dışında yapılan benzer araştırmalar için ilgili literatüre ve araştırmanın II.bölümündeki alıntılara bakılabilir.

Cinsiyet İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Kız öğrencilerin kendilerini erkek öğrencilerden daha çok açabileceğine ilişkin denencenin oluşturulmasında, kızların daha derin kişiler arası ilişkiler kurma isteği; kızların duygularını tanıma ve bunları paylaşmada erkeklere göre daha katılımcı oldukları düşüncesi yer almıştır. Nitekim Jourard (1971) erkeklerin kendini daha az açmalarını, onlardaki düşük sempati ve içgörüyü dayandırmaktadır (Aktaran: Yılmaz, 1998, 50).

Denence 1.1'e ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında kendini açma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular kız öğrencilerin kendilerini erkek öğrencilerden daha çok açtığını göstermektedir.

Bu bulgu, konuyla ilgili olarak Türkiye'de ve yurt dışında yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlikler taşımaktadır. Örneğin Doğan (1983), Ekebaş (1994), Çakır (1994), Aker (1996), Yılmaz (1998), Öz (1999) ve Gültekin (2000)'in, çeşitli şehir ve okullarda öğrenim gören lise öğrencilerini kapsayan araştırma sonuçlarına göre, kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha yüksek kendini açma düzeyine sahiptir.

Genel olarak kadınların erkeklerden daha çok kendilerini açtıkları bulgusunun KKTC toplumu için de genellenebilmesi için, değişik yaş ve çevre özelliklerine sahip bireyleri kapsayan bir dizi araştırmaya ihtiyaç vardır.

Cinsiyet İle Anneye Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.2.1'e ilişkin araştırma bulguları,cinsiyetler arasında anneye açılma düzeyi bakımından,anlamli bir fark olduğunu göstermektedir.Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre annelerine daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu,Doğan (1983),(6-82-2) Çakır (1994), Ekebaş (1994), Aker (1996),Öz (1999) ve Gültekin (2000)'in,lise öğrencilerini kapsayan araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir.

Kız öğrencilerin annelerine,erkek öğrencilerden daha çok açılmalarının sebeplerinden biri, anne-kızın hemcins olması ve birbirlerini daha iyi anlayabileceği olabilir.Ayrıca ataerkil aile yapısında otorite timsali olan babaya açılmayan konuların,daha yakın,sevecen ve anlayışli olarak algılanan anneye açılma yoluyla babaya iletilmesi de bir sebep olarak görülebilir (Çok,1993 ; Geçtan,1996).Aile içindeki bu farklı roller çocukların,özellikle kızların kendilerini anneye daha çok açmalarına bir sebep olabileceği düşünülmüştür.

Tablo 38 kız ve erkek öğrencilerin aynı cins yakın arkadaştan sonra en çok annelerine açıldıklarını göstermektedir.

Ancak KKTC toplumunu oluşturan Kıbrıs Türkleri,Türkiye'den göçmen statüsünde gelen aileler ve yakın zamanda adaya göçle gelen aileler ayrı ayrı düşünüldüğünde,yukarıdaki yorumların bu topluma genellenebilmesi için çok yönlü araştırma sonuçlarına ihtiyaç vardır.

Cinsiyet İle Babaya Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.2.2'ye ilişkin araştırma bulguları,cinsiyetler arasında babaya açılma düzeyi bakımından,anlamli bir fark olmadığını göstermektedir.Bulgular kız ve erkek öğrencilerin babalarına aynı oranda açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994), Ekebaş (1994), Aker (1996), Öz (1999) ve Gültekin (2000)'in, bulgularıyla da aynı doğrultudadır.

Hemcinslik özelliği ile kızların annelerine daha çok açılmaları ölçü alınarak erkek öğrencilerinde babalarına daha fazla açılmaları beklenebilir. Ancak Türk toplumunda, ergenlik çağındaki erkeklerin aileye olan bağımlılığının kızlardan daha az olabileceği öngörüsüyle hareket edilirse, baba-oğul ilişkisinin ana-kız ilişkisinden daha farklı olabileceği makul karşılanabilir. Ayrıca yukarıda bahsi geçen, anne ile babanın ailedeki farklı rollerinden de kaynaklanabilecek sebepler kızlarla erkeklerin aynı oranda babaya açılmalarına bir sebep teşkil edebilir.

Fakat yine de belirtilmelidir ki; KKTC toplumunu oluşturan toplulukların birbirinden olası sosyo-ekonomik ve kültürel farklılıkları irdelenmeden bu yorumların genellenmesi mümkün görülmemektedir.

Tablo 38 de kız ve erkek öğrencilerin babaya açılma düzeyinin anneden sonra geldiğini göstermektedir.

Cinsiyet İle Aynı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.2.3'ye ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında aynı cins yakın arkadaşına açılma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular kız öğrencilerin kendilerini aynı cins yakın arkadaşlarına erkek öğrencilerden daha çok açtıklarını göstermektedir.

Bu bulgu, Aker (1996), Öz (1999), Çakır (1994), Ekebaş (1994), Gültekin (2000) 'in, bulgularıyla da aynı doğrultudadır.

Kızların erkeklerden daha çok hemcinslerine açılmaları, kızların hemcinslerinin empatik eğilimlerini, kendilerine daha yakın hissetmelerinden kaynaklanabilir. Fakat ailelerin farklı yapıları (demokratik, otoriter, koruyucu ve ilgisiz) ve kültürel değerlerinin de, kızların aynı cins yakın arkadaşlarına olan açılımlarını artırabilir.

Tablo 38 kız ve erkek öğrencilerin, açılınan bireyler arasında, en çok aynı cins yakın arkadaşlarına açıldıklarını göstermektedir. Bu bulguyu teyit eder tarzda, Ünver ve arkadaşları (1986), kız ve erkek öğrencilerin; ebeveynlerinden, karşı cins

yakın arkadaşlarından ve çevrelerindeki diğer yetişkinlerden önce, kendilerini aynı cins yakın arkadaşlarına açtıklarını bulmuşlardır.

Cinsiyet İle Karşı Cins Yakın Arkadaşa Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.2.4'e ilişkin araştırma bulguları,cinsiyetler arasında karşı cins yakın arkadaş açılma düzeyi bakımından,anlamli bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Bulgular kız ve erkek öğrencilerin karşı cins yakın arkadaşlarına yakın oranda açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Aker (1996),Çakır (1994) ve Gültekin (2000) 'in,bulgularıyla da desteklenmektedir.Ancak Öz (1999) ve Ekebaş (1994)'ın araştırma bulgularında ise kızların erkeklerden daha fazla karşı cins yakın arkadaş açıldığı ortaya çıkmıştır.

Kılbaş (1989)'ın araştırma sonuçları dikkate alındığında, gençlerin akranlarıyla bir arada olmak istedikleri ve kız-erkek arkadaşlığına da olumlu baktıkları görülmektedir.(Aktaran:Durmazkul,1996)

(Ünver ve arkadaşları 1986) araştırma bulgusu olan; kız ve erkek öğrencilerin karşı cins ile ilgili sorulara verdikleri cevapların birbirine yakın olduğu,sonucu da göstermektedir ki,ergenler ebeveynlerinden,karşı cins yakın arkadaşlarından ve çevrelerindeki diğer yetişkinlerden önce, kendilerini aynı cins yakın arkadaşlarına açmaktadırlar.Bu sonuç Tablo 38'deki araştırma bulgularınca da doğrulanmaktadır.

Cinsiyet İle Öğretmene Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.2.5'e ilişkin araştırma bulguları,cinsiyetler arasında öğretmene açılma düzeyi bakımından,anlamli bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Bulgular kız ve erkek öğrencilerin öğretmenlerine yakın oranda açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994), Ekebaş (1994), Aker (1996), Öz (1999) ve Gültekin (2000) 'in,bulgularıyla da desteklenmektedir.

Tablo 38 kız ve erkek öğrencilerin öğretmene açılma puan ortalamalarının birbirine yakın olduğunu, her iki cinsiyetinde öğretmeni algılayışlarında farklılık olmadığını gösterirken; oldukça düşük olması ise,öğrencilerin öğretmenleriyle

ilişkilerinin yüzeysel kaldığına bir işaret olabilir. Nitekim Gökçe (1984) araştırmasında öğretmenle görüşen, danışan öğrenci oranının % 30'da kaldığı ve öğretmenleriyle toplum ve dünya meselelerini tartışabilenlerin oranının ise % 9'u geçmediğini vurgulamıştır. (Aktaran: Aker, 1996:94) Oysa öğrenci-öğretmen ilişkisinin öğrencinin başarısında payı olduğu bilinmektedir (Çakır, 1994:70).

Cinsiyet İle Psikolojik Danışmana Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.2.6'ya ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında danışmana açılma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre danışmana daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994), Aker (1996), ve Gültekin (2000) 'in, bulgularıyla da desteklenmektedir. Ancak Ekebaş (1994) ve Öz (1999)'ün araştırma bulgularında ise cinsiyetler arasında danışmana açılma düzeyi açısından anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 38'de lise öğrencilerinin aynı oranda ve en az seviyede açıldıkları kimselerin öğretmenler ve danışmanlar olduğunu ve öğrencilerin bu iki okul çalışanını da, benzer şekilde algıladıklarını göstermektedir. KKTC liselerindeki mevcut psikolojik danışmanların "rehber öğretmen" unvanıyla, haftalık ders çizelgesi dahilinde belli sınıflara zorunlu derse girmeleri, nöbetçi öğretmen ve sınav gözetmenliği yapıyor olmalarının da yaşanan yanlış algılamalara sebep teşkil edeceği düşünülmektedir.

Cinsiyet İle Düşünce ve Görüşler Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.3.1'e ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında düşünce ve görüşler konusunda açılma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre düşünce ve görüşler konusunda daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994) ve Aker (1996), bulgularıyla da desteklenmektedir. Ancak Ekebaş (1994), Öz (1999) ve Gültekin (2000) 'in araştırma bulgularında ise

cinsiyetler arasında düşünce ve görüşler konusunda açılma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Ergenlik çağında bireyin entelektüel,siyasi,toplumsal,dini vs. konulara olan ilgisi artar ve bunları da çevresiyle paylaşır (Yörükoğlu,1988) Genel olarak öğrencilerin düşünce ve görüşler konusunda kendilerini açmalarının ergenlik dönemi özelliklerinden biri olduğu söylenebilir.

Tablo 39'da görüleceği üzere lise öğrencileri "düşünce ve görüşler" konusunda açılmaya üçüncü sırada yer vermişlerdir.

Cinsiyet İle Okul Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.3.2'ye ilişkin araştırma bulguları,cinsiyetler arasında okul konusunda açılma düzeyi bakımından,anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okul konusunda daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994),Ekebaş (1994) ve Aker (1996)'in bulgularıyla da desteklenmektedir. Ancak Öz (1999) ve Gültekin (2000) 'in araştırma bulgularında ise cinsiyetler arasında okul konusunda açılma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Hafta içi her günün önemli bir bölümü okulda geçen bir ergenin en çok okul konusunda açılması doğal karşılanabilir.Tablo 39'da hem kızların hem de erkeklerin en çok okul konusunda açıldıklarını görülmektedir

Cinsiyet İle Aile Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.3.3'ye ilişkin araştırma bulguları,cinsiyetler arasında aile konusunda açılma düzeyi bakımından,anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre aile konusunda daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994),Ekebaş (1994),Aker (1996),Öz (1999) ve Gültekin (2000) 'in bulgularıyla da desteklenmektedir.

Öğrencilerin Tablo 39'da görüleceği üzere, aile konusunda göreceli olarak az açılmalarının bir sebebi de aile içi mahremiyet anlayışından doğan ve aile içinde yaşananların yuva dışına pek de çıkarılmak istenmeyişinden olabilir. Çünkü sıcak ve sağlıklı bir aile yaşantısı içerisindeki hemen her birey için, en öncül koruyucu, yardımcı veya sırdaş yine ailedir.

Cinsiyet İle Cinsel Konularda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.3.4'e ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında cinsel konularda açılma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Bulgular kız ve erkek öğrencilerin, cinsel konularda yakın oranda açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994), Ekebaş (1994), Öz (1999) ve Gültekin (2000) 'in bulgularıyla da desteklenmektedir. Ancak Aker (1996)'in araştırma bulgularında ise cinsiyetler arasında cinsel konularda açılma konusunda kızlar lehine anlamlı bir fark vardır.

Lise ve üniversite öğrencileri üzerinde kendini açma konusunda yapılmış olan yerli ve yabancı araştırmalarda da genellikle en az açılan konu Tablo 39'da da görüleceği üzere cinsellik olmuştur. Türk kültüründe cinsellik en özel alanların başında gelir ve ergenlerin gelişimleri açısından çok önemli olsa da öğrencilerin bu konuda kendilerini bir başkasına açmaktan çekindiklerini gösterebilir. Nitekim Hacettepe Üniversitesince yapılan bir araştırmada, cinsel üreme sağlığıyla ilgili konuların gençler açısından olduğu kadar aileleri için de hassas bir konu olmasının, gençlerin bilgilenme ve ailelerinden destek almalarını sınırlandırdığını sonucuna ulaşılmıştır (Yeni Eğitim Dergisi, 2004:16).

Cinsiyet İle Kişilik Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.3.5'ye ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında kişilik konusunda açılma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olduğunu

göstermektedir. Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kişilik konusunda daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994), Ekebaş (1994) ve Aker (1996)'in bulgularıyla da desteklenmektedir. Ancak Öz (1999) ve Gültekin (2000) 'in araştırma bulgularında ise cinsiyetler arasında kişilik konusunda açılma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Eskin'in lise öğrencilerini kapsayan araştırmasında ise; her dört gençten birinin "zorlukları halledemeyecek gibi hissetme", "kişisel sorunlarla uğraşamama", "mutsuzluk ve yaptıkları işe dikkatini verememe" gibi sorunları olduğunu saptamıştır (Eskin, 2004:9). Bu bulgular kişisel konuların paylaşılmasının da ergen için zor olabileceği anlamına gelmektedir. Ayrıca kişilikte cinsellik gibi duygusal boyut taşıyan ve paylaşılması için çoğu zaman yakınlık aranan bir özelliktir.

Tablo 39'da öğrencilerin en az bu iki konuda açıldıkları görülebilir.

Cinsiyet İle Zevk ve İlgiler Konusunda Açılma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 1.3.6'ya ilişkin araştırma bulguları, cinsiyetler arasında zevk ve ilgiler konusunda açılma düzeyi bakımından, anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bulgular kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre zevk ve ilgiler konusunda daha çok açıldıklarını göstermiştir.

Bu bulgu, Çakır (1994), Ekebaş (1994), Aker (1996) ve Öz (1999)'ün bulgularıyla da desteklenmektedir. Ancak Gültekin (2000)'in araştırma bulgularında ise cinsiyetler arasında zevk ve ilgiler konusunda açılma düzeyi bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 39'da görüleceği üzere, öğrencilerin en çok açıldıkları ikinci alan olan "zevk ve ilgiler" konusu da "okulla" ilgili konularda olduğu gibi, öğrencilerin günlük konuşma konuları arasında çokça yer alabileceği ve fazla duygusal sorumluluk gerektirmediği için diğer konulardan yüksek düzeyde olabilir.

Sınıf Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 2'ye ilişkin araştırma bulguları,lise 1,lise 2 ve lise 3.sınıf öğrencilerinin oluşturduğu gruplar arasında yapılan analizlerde gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu bulgu, Öz (1999)'ün lise öğrencilerinin kendini açma düzeyine yaşın etkisini incelediği araştırmasında,16 yaş grubundaki öğrencilerin kendini açma düzeyinin, 15 ve 17 yaş gruplarından yüksek olduğu yönündeki bulgularla da desteklenmektedir. Ancak Çakır (1994)'ın bu konudaki araştırma bulguları ise sınıflar arasında kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark olmadığı yönündedir.

Araştırma bulguları birinci sınıftan üçüncü sınıfa doğru gidildikçe kendini açma düzeyinin arttığı ancak anlamlı farklılığın üçüncü sınıflarla birinci ve ikinci sınıflar arasında olduğu yönündedir.Bu sonuç birinci sınıfların erinlikten ergenliğe geçiş döneminde olmasından ve lise hayatına uyum çabasından kaynaklanabilir.Lise üçüncü sınıf öğrencilerinin ise karşı cinsle yaşadıkları sevgi ilişkilerinin yoğunluğu kendini açma düzeyini arttırabilir.Zira sevgi ilişkilerinde birey kendini daha derinliğine ve savunmasız bir şekilde kendini açabilir.

Akademik Başarı Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 3'e ilişkin araştırma bulguları,denencenin aksine,düşük,orta ve yüksek akademik başarı düzeyine sahip lise öğrencilerinin oluşturduğu gruplar arasında yapılan analizlerde anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur.

Ancak Çakır (1994) ile Öz (1999)'ün araştırma bulgularında ise akademik başarı düzeyinin kendini açma düzeyine etkisi olumlu görülmüştür.Gruplar arası farklar anlamlı olmakla birlikte, akademik başarı düzeyi yüksek öğrencilerin kendini açma düzeyi de yüksek çıkmıştır.

Bireyin gelişim görevini oluşturan bir konudaki başarısızlığı, birey tarafından içselleştirilip, bu sonuç benliğini değerlendirmede bir ölçüt olarak kullanıldığında,birey başarısızlıkla benliğini özdeşleştirmektedir(Aktaran :Kılıçcı,1981).Dolayısıyla başarısızlıkla benliğini özdeşleştiren bireyler, çevreyle olan etkileşimlerinde kendisinin küçümseneceği kaygısını yaşayarak,çevreye rahat açılmayacakları düşünülmektedir.

Oysa bu araştırmada elde edilen bulgular, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı yönündedir. Bu bulguyla örneklemdaki öğrencilerin akademik başarıyla benliklerini özdeşleştirmedikleri sonucuna götürebilir.

Kişisel bilgi formunda akademik başarı düzeyini “düşük” işaretleyen öğrenci oranının sadece %2,72 olduğu hesaba katılırsa, akademik başarısızlığın lise öğrencileri tarafından benliklerine mal edilmediği düşünülebilir.

Okul Türü İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 4'e ilişkin araştırma bulguları, okullarına göre ayrılmış öğrenci grupları arasında yapılan analizlerde gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır.

Çakır (1994)'ın bu konudaki araştırma bulgularında özel, genel ve mesleki liselerde öğrenim gören öğrenciler arasında kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma bulguları Lefkoşa Türk Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeyleri arasındaki farkın manidar olmadığı, ancak Lefkoşa Türk Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin; 20 Temmuz Fen Lisesi ve Sedat Simavi E.M.L. öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek olduğu görülmüştür.

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve 20 Temmuz Fen Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeyleri arasındaki farkın manidar olmadığı, ancak her iki okulun öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin de Sedat Simavi E.M.L. öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma bulguları düşünüldüğünde, 20 Temmuz Fen Lisesi öğrencilerinin son sınıfa doğru artan üniversite sınavları kaygısının onları stres altında tuttuğu için rahatça açılmalarını engelleyebilir. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin de gördükleri sanat eğitiminden ve birebir öğretmenleri gözetiminde çalışmalarından kaynaklanan sebeplerle daha çok duygusal açılma imkanı buldukları söylenebilir. Sedat Simavi E.M.L. öğrencileri, Çakır(1994)'ın bulgularındaki gibi en az açılan grup olmuştur. Bunun sebepleri arasında meslek lisesinde sosyal mesleklerden çok teknik mesleklere yönelik eğilim ve eğitim olabilir. İnsan ilişkilerine dayalı

mesleklere eğilimli öğrencilerin meslek liseleri haricindeki okullara yöneldikleri düşünüldüğünde teknik bölümleri ağır basan meslek liselerindeki öğrencilerin kendini açma düzeyinin de düşük olabileceği kabul edilebilir. Ülkenin en büyük lisesi olan Lefkoşa Türk Lisesi, çok çeşitli ve değişik sosyo-ekonomik ve kültürel yapıdaki ailelerin çocuklarını bünyesinde taşımaktadır. Bu çeşitlilik akran gruplarının niceliğini arttırdığı gibi, niteliğini de artırıp daha yakın ilişkilere zemin hazırlayabilir. Nitekim, Tablo 38’de de görüleceği üzere, öğrencilerin en çok açıldığı bireylerin başında, aynı cins yakın arkadaşları olması da bu yorumu güçlendirmektedir.

Sosyal Faaliyetlere Katılım İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 5’e ilişkin araştırma bulguları, denencenin aksine, sosyal faaliyetlere katılımı olan lise öğrencilerinin, sosyal faaliyetlere katılımı olmayanlardan daha düşük kendini açma toplam puana sahip olduklarını, fakat yapılan analizlerde bu iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı da ortaya çıkmıştır.

Çakır (1994) ise sosyal faaliyetlere katılımı olan lise öğrencilerinin sosyal faaliyetlere katılımı olmayan akranlarından daha fazla kendilerini açtıkları sonucuna varmıştır.

Sosyal faaliyetlerin ergenlerin toplumsallaşması ve kişilik gelişimi için ne denli önemli olduğu bilinmektedir. Sosyal faaliyetlere katılan ergenlerin, okul içinde ve dışında daha çeşitli ortamlarda iletişim kurma ve kendini ifade imkanı bulabilecekleri öngörüsünden kaynaklanan bu denence reddedilmiştir.

Sosyal etkinliklere katılımın kendini açma düzeyine etkisinin, TC liselerinde KKTC liselerinden daha çok olduğu varsısının doğruluğu için ise bu konuda yapılacak karşılaştırmalı araştırmalarla mümkündür.

Anne ve Babanın Öğrenim Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkilere Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 6 ve 7’ye ilişkin araştırma bulguları, denencelerin aksine, annesinin öğrenim düzeyi farklı olan öğrencilerin oluşturduğu gruplar arasında yapılan

analizlerde ve babasının öğrenim düzeyi farklı olan öğrencilerin oluşturduğu gruplar arasında yapılan analizlerde anlamlı farklar olmadığı ortaya çıkmıştır.

Ancak Çakır (1994) ile Öz (1999)'ün araştırma bulgularında ise annenin ve babanın öğrenim düzeyinin kendini açma düzeyine etkisi olumlu görülmüştür. Gruplar arası farklar anlamlı olmakla birlikte, annenin de babanın da öğrenim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin kendini açma düzeyi de yükselmektedir.

Literatürde öğrenim düzeyi yüksek ve aydın ebeveynlerin çocuklarına daha zengin davranış örüntülerine açık bir yaşantı sağladıklarına dair kabuller vardır. Ayrıca anne-babanın öğrenim düzeyi yükseldikçe demokratik bir tutum içersinde olacağı ve bireyin kendini daha rahat ve kolay açabileceği düşünülmektedir.

Oysa bu araştırmanın diğer bulgularının da doğruladığı gibi (ailenin aylık gelir düzeyi, kardeş sayısı ve yerleşim biriminin kendini açma düzeyine etkisi görülmediği bulguları) örnekleme giren öğrencilerin anne-babalarının öğrenim düzeylerinin de kendini açma düzeyine etkisi olmaması normal görülebilir.

Ancak sonuçların genellenebilmesi için ailelerin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının bir parçası olan; ana-baba tutumlarıyla kendini açma davranışı arasındaki ilişkiye dönük kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kardeş Sayısı Farklılığı İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 8'e ilişkin araştırma bulguları, kardeş sayısı farklı öğrencilerin oluşturduğu gruplar arasında yapılan analizlerde anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Öz (1999)'ün araştırma bulgularında ise ailede tek çocuk olan öğrencilerin kendini açma düzeyleri, kardeş sayısı 1-3 arasında olanlar ile 4 ve üzerinde olanlardan daha yüksek çıkmıştır.

Araştırma bulguları "4 ve üzeri" kardeş sayısına sahip öğrencilerin ailelerinin genellikle alt sosyo-kültürel ve ekonomik gruba ait olduğunu göstermektedir. Ancak ailenin aylık gelir düzeyi ve anne-babanın öğrenim düzeyinin öğrencinin kendini açma düzeyine etkisi görülmediği bulguları da düşünüldüğünde kardeş sayısının kendini açma düzeyine etkisi olmaması normal görülmelidir.

Yaşantısının Geçtiği Ülke İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 9'a ilişkin araştırma bulguları, yaşantısının çoğunu TC'de geçiren lise öğrencilerinin, yaşantısının çoğunu KKTC'de geçiren akranlarından daha yüksek kendini açma toplam puana sahip oldukları,fakat yapılan analizlerde bu iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

İki ülke arasında diğer ülkelere nispeten pek çok ortak kültürel değerler olması ve yüksek oranda Türkiye kökenli ailenin varlığı,iki grup arasında kendini açma düzeyi bakımından bir benzerliğin sebebi olabilir.

Yaşantısının çoğunu TC'de geçirmiş lise öğrencilerinin herhangi bir konu veya bireye karşı açılma düzeyi yüksek olup,yaşantısının çoğunu KKTC'de geçirmiş akranlarının da başka bir konu yada bireye açılma puanlarında yüksek bir puan olarak,toplamda bir yakınlık oluştuğu da unutulmamalıdır.

Yaşantısının Geçtiği Yerleşim Birimi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 10'a ilişkin araştırma bulguları,il-ilçe merkezlerinde yaşantısını geçiren lise öğrencilerinin, kasaba veya köylerde yaşayanlardan daha yüksek kendini açma toplam puana sahip oldukları,fakat yapılan analizlerde bu iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı da ortaya çıkmıştır.

Çakır (1994) ise büyük yerleşim merkezlerinde yaşayan lise öğrencilerinin diğer yerleşim merkezlerinde yaşayan akranlarından daha fazla kendilerini açtıkları sonucuna varmıştır.

KKTC'deki nüfus dağılımı ve şehirleşme dikkate alındığında görülecektir ki,yerleşim birimleri arasındaki büyüklükler ve mesafeler göreceli olarak birbirine yakın ve yerleşim birimleri arasında genellikle yoğun bir trafik vardır.Bu durum birçok kişinin benzer sosyo-kültürel imkanlardan faydalanma imkanını arttırmaktadır.Kısacası yurt dışında yapılan araştırma bulguları gibi büyük ve küçük yerleşim birimleri arasındaki muhtemel kendini açma düzeyi farklılığının burada yaşanmaması normal sayılabilir.

Ailenin Aylık Gelir Düzeyi İle Kendini Açma Düzeyi Arasındaki İlişkiye Ait Bulguların Tartışma ve Yorumu

Denence 11'e ilişkin araştırma bulguları, düşük, orta ve yüksek aylık gelir düzeyine sahip lise öğrencilerinin oluşturduğu gruplar arasında yapılan analizlerde anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Ergenlerin kendini açmasında, ailenin hangi sosyo-ekonomik gruba ait olduğundan çok, ailenin yapısı, ana-baba tutumu ve ergenin aile dışındaki çevresinin daha etkili olduğu düşünülebilir. Ancak bu görüşün kabul görebilmesi için bu konuda yapılacak araştırmalar sonuçlarına ihtiyaç vardır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak varılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin kendini açma davranışları ile kendini açma düzeyini etkileyebilecek olası bir takım etmenler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

SONUÇLAR

Bu araştırmayla elde edilen sonuçlar,dördüncü bölümdeki bulgular doğrultusunda ve sırasında aşağıda verilmiştir:

1. Cinsiyetin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olduğu bulunmuştur.Bulgular kızların kendilerini erkeklerden daha çok açtığını göstermektedir.
2. Araştırma bulguları; “anneye”, “aynı cins yakın arkadaş’a” ve “psikolojik danışmana”, kızların erkeklerden daha çok açıldığını göstermektedir. Babaya,karşı cins yakın arkadaş’a ve öğretmene açılma düzeyinde ise cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.
3. Araştırma bulguları; “düşünce ve görüşler”, “okul”, “aile”, “kişilik” ve “zevk ve ilgiler” konularında kızların erkeklerden daha çok kendilerini açtıkları sonucuna ulaşılmıştır.Cinsellik konulu açılma düzeyinde ise cinsiyetler arası anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.
4. Sınıf seviyesinin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde, anlamlı bir farklılığa sebep olduğu bulunmuştur.Üçüncü sınıf öğrencilerinin kendini açma düzeyi, birinci ve ikinci sınıflardaki öğrencilere göre yüksek çıkmıştır.
5. Akademik başarı düzeyinin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı bulunmuştur.
6. Okul türünün; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde, anlamlı bir farklılığa sebep olduğu bulunmuştur. Araştırma bulguları Lefkoşa Türk Lisesi

- ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı, ancak Lefkoşa Türk Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin; 20 Temmuz Fen Lisesi ve Sedat Simavi E.M.L. öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve 20 Temmuz Fen Lisesi öğrencilerinin kendini açma düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı, ancak her iki okulun öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin de Sedat Simavi E.M.L. öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.
7. Sosyal faaliyetlere katılımın; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı bulunmuştur.
 8. Anne ve babanın öğrenim düzeyinin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı bulunmuştur.
 9. Kardeş sayısı farklılığının; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı bulunmuştur.
 10. Yaşantısının çoğunu geçirdiği ülke (KKTC veya TC) farklı olan; lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.
 11. Yaşantısının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi [(il-ilçe) veya (kasaba-köy)] farklı olan; lise öğrencileri arasında, kendini açma düzeyi bakımından anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.
 12. Ailesinin aylık gelir düzeyinin; lise öğrencilerinin kendini açma düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı bulunmuştur.
 13. Lise öğrencileri “açılınan bireyler” olarak; yüksek kendini açma düzeyinden düşük kendini açma düzeyine doğru şu şekilde sıralanmaktadır: Aynı cins yakın arkadaş, anne, baba, karşı cinsi yakın arkadaş, psikolojik danışman ve öğretmen.
 14. Lise öğrencileri “açılınan konular” olarak; yüksek kendini açma düzeyinden düşük kendini açma düzeyine doğru şu şekilde sıralanmaktadır: Okul, Zevk ve İlgiler, Düşünce ve Görüşler, Aile, Kişilik ve Cinsellik.

ÖNERİLER

1. Araştırma sonuçları lise öğrencilerinin akranlarıyla olan ilişkilerine çok önem verdiklerini ortaya koymuştur.Bu bulgu akran dayanışmasının olumlu yönlere yönlendirilmesiyle, ergenlerde istedik davranışlar oluşturmak için kullanılabilir.
2. Bulgular, özellikle babaya dönük olmak üzere, ergenlerin aile içi duygu ve düşünce paylaşımının nitelik ve nicelik olarak artması gerekliliğini göstermektedir.Bu davranış yeni kuşaklara okul öncesinden üniversiteye kadar eğitim ortamında örgün olarak verilebileceği gibi, yetişkinlere de halk eğitimi suretiyle ulaşılabilir.
3. Kendini Açma Ölçekleri uygulanarak çevresiyle ilişkilerinde sorun yaşayan bireylere etkili iletişim becerileriyle beraber kendini açma eğitimi verilebilir.
4. Etkili iletişim becerileri sadece ders müfredatı kapsamında değil,bu davranışları doğrudan veya dolaylı olarak kazandırabilecek olan sosyal faaliyetler yoluyla da gerçekleştirilebilir.
5. Araştırmanın bir diğer bulgusu da öğretmen-öğrenci ilişkilerinin yüzeyselliğidir.Oysa ergenlerin kendine sağlıklı model alabileceği yetişkinlerin başında gelen öğretmenlerin öğrencileriyle ilişkileri daha doyurucu olmalıdır.Hizmet içi eğitim programlarında, öğretmenlerin öğrencilerine model olma rolleri konusuna da yer verilmelidir.Ayrıca öğretmen-öğrenci ilişkisinin, öğretim kalitesini ve öğrenci başarısını arttırmada önemli bir etken olduğu da unutulmamalıdır.
6. Okul rehberlik servisleri bireyi tanıma hizmetleri çerçevesinde öğrencilerin kimlerle,ne kadar,ne zaman,nerede ve neleri paylaştıklarını öğrenip onların muhtemel sorunlarını çözmede bu bulguları kullanabilir.
7. Araştırmada lise öğrencilerinin psikolojik danışmanlar ve psikolojik danışma hizmetlerinden yeterince haberdar olmadıkları görülmüştür.Bu konuda da öğrenciler okula geldikleri ilk günden itibaren bilgilendirilmelidir.
8. Bulgular lise öğrencilerinin aynı oranda olmak kaydıyla, en az açıldıkları kimselerin öğretmenler ve psikolojik danışmanlar olduğunu göstermektedir. Bu durum,öğrencilerin bu iki okul çalışanını da,benzer şekilde algıladıkları

anlamına gelebilir. Bu yanlış algının önüne geçmek için liselerdeki mevcut psikolojik danışmanların “rehber öğretmen” unvanıyla, haftalık ders çizelgesi dahilinde belli sınıflara zorunlu derse girmelerinin önüne geçilmelidir. Yine bu mesleğin okullardaki görev ve yetkilerini belirleyecek yasalar çerçevesinde, nöbetçi öğretmenlik, sınav gözetmenliği gibi harici görevler verilmemelidir.

9. Kendini açma davranışının daha iyi anlaşılması için, bu kavramın diğer psikolojik süreçlerle (benlik algısı, ana-baba tutumu, uyum, kendini gerçekleştirme vs.) ilişkisini ortaya koyacak araştırmalar yapılmalıdır.
10. Ergenlerin en az açıldıkları cinsellik konusunda, doğru kaynaklardan bilgilenmesi ve doğru kişilere açılabilmesi için evde anne-babalar, okulda rehberlik servisi tarafından öğrenciler bilgilendirilmelidir.

KAYNAKÇA

AKER, Çiğdem;(1996),**Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Kaygı Düzeyleri İle Cinsiyetleri Açısından İncelenmesi**.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Hacettepe Üniversitesi,Ankara.

ALTUNIŞIK, Remzi ve Diğerleri;(2002),**Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, Adapazarı: Sakarya Kitabevi.

ANKAY, Aydın;(1998), **Ruh Sağlığı ve Davranış Bozuklukları**, Ankara:Turhan Kitabevi.

AŞIK,Esra;(1992),**Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Bazı Etmenler**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

ATABEK,Erdal;(1999),**Kuşatılmış Gençlik**, İstanbul:Altın Kitaplar Yayınevi.

ATAÇ, Füsun;(2000),**İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim**, İstanbul: Beta Yayınevi.

ATAŞALAR, Jale;(1996),**Üniversite Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeylerine ,Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Kendini Açma Davranışları**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi,Ankara.

BAŞARAN, İbrahim Ethem;(1994),**Eğitim Psikolojisi**,Ankara.

BAYKUL, Yaşar;(2000),**Eğitimde ve Psikolojide Ölçme:Klasik Test Teorisi ve Uygulaması**,Ankara: ÖSYM Yayınları.

BAYMUR, Feriha;(1973),**Genel Psikoloji**,2.Baskı,İstanbul:İnkılap ve Aka Kitabevi.

BİLEN,Mürüvvet;(1983),**Sağlıklı İnsan İlişkileri**, Ankara:Armoni Ltd.Şti.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener;(2002),**Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Ankara:Pegem A Yayıncılık.

CÜCELOĞLU, Doğan;(1994),**Yeniden İnsan İnsana**,İstanbul:Remzi Kitabevi.

—————;(1991),**İnsan ve Davranışı**,İstanbul:Remzi Kitabevi A.Ş.

ÇAKIR,Mehmet Ali;(1994),**Lise öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Faktörler**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ondokuz Mayıs Üniversitesi,Samsun.

ÇAPOĞLU,Bilge;(2004),Ergene Ne Kadar Yardımcıyız ? ,**Yeni Eğitim Dergisi**,Sayı:7.

ÇAPOĞLU,Davut Cahit;(2003),İletişim Sanatı,**Yeni Eğitim Dergisi**, Sayı :2.

DOĞAN,Servet;(1983), **Lise Son Sınıf Öğrencileri Hangi Konularda Kimlere Ne Derece Açılıyorlar ?** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara Üniversitesi,Ankara.

DÖKMEN,Üstün;(1994),**Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati**,İstanbul: Sistem Yayıncılık.

DURSUN,Selçuk;(2002),Sınıfta “NLP”nin Etkin Kullanımı,**Yeni Eğitim Dergisi**,Sayı:1.

EKEBAŞ, Müge;(1994), **Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Cinsiyet ve Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri Açısından İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Hacettepe Üniversitesi,Ankara.

EGAN, Gerard;(1975),**Psikolojik Danışmaya Giriş**, Çevirenler: AKKOYUN Füsün ve Diğerleri.Brooks/Cole Publishing Company Monterey,California.

_____;(1975),**Psikolojik Danışmaya Giriş Kitabına Eşlik Eden Eğitim El Kitabı** Brooks/Cole Publishing Company Monterey,California.

ERSANLI,Kurtman;(1991),**Benliğin Gelişim ve Görevleri**,Samsun:Eser Matbaası.

ERSEVER,G.Oya;(1995),“Grupla Psikolojik Danışmanın Kişilerarası İlişkiler Dersi Alan Öğrencilerin Kendini Açma Davranışlarına,Empatik Eğilimlerine ve Empatik Becerilerine Etkisi İle İlgili Bir Ön Çalışma”**Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**,Bursa.

_____;(1995),“İlköğretim Müfettiş Adaylarının Kendini Açma Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”**Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Bursa.

ERSİN,Altıntaş ve Mücahit GÜLTEKİN;(2003),**Psikolojik Danışma Kuramları**, İstanbul: Alfa Basım-Yayım.

ESKİN,Mehmet;(2004),Lise Öğrencileri Sorunlu,Fark Ediyor Musunuz?,**Yeni Eğitim Dergisi**, Sayı:6.

GEÇTAN,Engin;(1992),**Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar**,İstanbul: Remzi Kitabevi.

_____;(1995),**Psikodinamik Psikyatri ve Normal Dışı Davranışlar**,İstanbul: Remzi Kitabevi.

GÜLTEKİN, Filiz;(2000),**Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Kimlik Gelişim Düzeyleri Açısından İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi,Bursa.

HORNEY,Karney;(1986),**Günümüzün Nevrotik İnsanı**,Çeviren :A.Erdem Bagatur, İstanbul:Yaprak Yayınları.

HORTAÇSU, Nuran. **Targets of Communicaton During Adolescence**” *Journal of Adolescence*, 12.

IRVIN, Yalom; (1999), **Varoluşçu Psikoterapi**, Çeviren: Zeliha İ. BABAYİĞİT, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem; (1988), **İnsan ve İnsanlar**, 5. Baskı. İstanbul: Beta Basım-Yayım-Dağıtım.

KAPTAN, Saim; (1995), **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, 5. Baskı, Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.

KARASAR, Niyazi; (2004), **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**, İstanbul: Nobel Yayın.

KENÇ, Muhammed Fuat ve Şirin YUMUŞAK; (2003), Ben Kimim?, **Yeni Eğitim Dergisi**, Sayı: 4.

KEPÇEOĞLU, Muharrem; (1993), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Ankara: Kadioğlu Matbaası.

KORKMAZ, Zeynep ve Diğerleri; (1992), **Yüksek Öğretim Öğrencileri İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**, 2. Baskı. Ankara: YÖK Matbaası.

KORKUT, Fidan; (1996), İletişim Becerileri Eğitiminin Lise Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerine Etkisi, **3P Dergisi**.

KÖKDEMİR, Doğan; (1995), **Who Discloses What to Whom and Where?**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ, Ankara.

KILIÇCI, Yadigar; (1989), **Okulda Ruh Sağlığı**, Ankara: Şafak Matbaacılık.

KULAKSIZOĞLU,Adnan;(1989),Ergen-Aile Çatışmaları ile Annenin Tutumları Arasındaki İlişki ve Ergenin Problemleri,**Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**,İstanbul.

M.E.B /UNİCEF Psikososyal Okul Projesi;(2001),**Travma Sonrası Normal Tepkiler: Psikoeğitim El Kitabı**,Türkiye.

M.E.B /UNİCEF Psikososyal Okul Projesi;(2001),**Travma Sonrası Normal Tepkiler: Psikoeğitim Uygulama El Kitabı**,Türkiye.

M.E.B /UNİCEF Psikososyal Okul Projesi;(1999-2001),**Çocuklar ve Felaket Toparlanma Tekniklerinin Öğretilmesi**,Türkiye.

M.E.B /UNİCEF Psikososyal Okul Projesi;(1999-2001),**Çocuklar ve Felaket Toparlanma Tekniklerinin Öğretilmesi El Kitabı**,Türkiye.

M.E.B /UNİCEF Psikososyal Okul Projesi;(1999),**Kritik Olayları Travmaları ve Kayıpları Takip Eden Psikolojik Bilgilendirme ve Anlamlandırma**,Türkiye.

OĞUZ, Orhan;(1992),**Çağdaş Eğitim-Çağdaş Üniversite**,Ankara:Başbakanlık Basımevi.

Gardiner Harry;(1998), W. ve Mary J.Gander.**Çocuk ve Ergen Gelişimi**,Çeviren: Bekir ONUR, Ankara:İmge Yayınevi.

ORAL,Arzu;(1994),**İntihar Girişimi Olan Kadınların Duygularını Açma Davranışı İle Kaygı Durumları Arasındaki İlişki**.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi,Ankara.

ÖKSÜZ,Yücel;(1997),**Duyguların Açılması Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Özerklik Düzeyine Etkisi**.Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

ÖREN,Nihal;(1981),**İnsan İlişkileri Dersinin Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerine Etkisi**.Yayımlanmamış Doktora Tezi,Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

ÖZ,F.Selda;(1999),**Bir Grup Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışı İle Kendini Kabul Düzeyi Arasındaki İlişki**.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Dokuz Eylül Üniversitesi,İzmir.

ÖZYÜREK,Ragıp;(1989),**Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Bazı Nitelikleri İle Çeşitli Problemlerinin Kaygı Düzeylerine Etkisi**.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

SELÇUK,Ziya;(1989),**Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları**.Yayımlanmamış Doktora Tezi,Hacettepe Üniversitesi,Ankara.

VOLTAN-ACAR,Nilüfer;(1989),**Terapötik İletişim**.Ankara:Şafak Matbaacılık.

YAMAN,Ali ve Ahmet ADALIER;(2005),**Haydi Uzlaşalım**,Lefkoşa:Uzlaşım Derneği Yayınları.

—————;(2005),**Akran Uzlaşımı**,Lefkoşa:Uzlaşım Derneği Yayınları.

YAVUZER,Haluk;(2002),**Okul Çağı Çocuğu**, İstanbul:Remzi Kitapevi.

—————;(1998),**Çocuk ve Suç**,İstanbul:Remzi Kitabevi.

YILMAZ,Ali;(1998),**Lise Öğrencilerinin Benlik Tasarımları ve Kendini Açma Davranışları İle Demokratik Tutumları Arasındaki İlişki**.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Selçuk Üniversitesi,Konya.

YÖRÜKOĞLU,Atalay;(1988),**Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunları**, Ankara:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

—————;(1993),**Gençlik Çağı**,İstanbul:Özgür Yayın.

EKLER

Ek 1-A.Kendini Açma Envanteri Yönergesi

Ek 1-B.Kendini Açma Envanteri Örneği

Ek 2. Kişisel Bilgi formu

Ek 3. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesi
Müdürlüğü'nün araştırmanın yapılmasına ilişkin izin onayı.

Ek 4. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Mesleki Teknik Öğretim
Dairesi Müdürlüğü'nün araştırmanın yapılmasına ilişkin izin onayı.

KENDİNİ AÇMA ENVANTERİ

Bu ölçek,sizin çevrenizdeki bazı bireylere karşı kendinizi açma davranışınızı ölçmeyi amaçlamaktadır.Envanterde yer alan ifadeleri dikkatle okuyun.Bu ifadelerde belirtilen konularda annenize,babanıza,aynı cins **yakın** arkadaşınıza,karşı cins **yakın** arkadaşınıza, öğretmeninize ve psikolojik danışma uzmanınıza ne ölçüde içinizi dökebileceğinizi;düşünce ve duygularınızı açıklayabileceğinizi düşünün.

Ölçekteki her bir konuyu bu bireylerden herhangi birine :

Rahatlıkla açabiliyorsanız : 2

Yüzeysel olarak geçiştiriyorsanız : 1

Hiç konuşmuyorsanız : 0 rakamını ilgili kutucuğa yazınız.

Ölçeği nasıl cevaplayacağınızı daha iyi anlatabilmek için bir örnek verelim :

Sıra No	İFADELER	Anne	Baba	Aynı Cins Arkadaş	Karşı Cins Arkadaş	Öğretmen	Psikolojik Danışman
1	Boş zaman uğraşlarım	0	0	2	1	1	0

Bu örneği cevaplayan birey “boş zaman uğraşları” konusunda annesiyle,babasıyla ve psikolojik danışmanı ile konuşmamaktadır.Bu sebeple ilgili kutucuklara “0” rakamını yazmıştır.Karşı cinsten yakın arkadaşıyla ve öğretmeniyle bu konuyu yüzeysel konuştuğu için de ilgili kutucuğa “1” yazmıştır. “Boş zaman uğraşları” konusunda aynı cinsten yakın arkadaşı ile ise rahatlıkla konuşabildiği için ise ilgili kutucuğa “2” rakamını yazmıştır.

Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacaktır.Dikkatle ve içtenlikle cevaplandırmanızı bekliyoruz.

Lütfen bu işlemi her bir ifade ve her bir birey için yapınız.Bize sizi anlama fırsatı verdiğiniz için **TEŞEKKÜRLER.**

Not : Açılan bireylerden olan “psikolojik danışma” psikolojik ve akademik problemlerle ilgilenen uzman kişileri ifade etmektedir.**Şimdiye kadar psikolojik danışmana gitmediyseniz bile, “eğer psikolojik danışmana gitseydim bu konuda ne kadar açılırdım”düşüncesini dikkate alınız.**

KENDİNİ AÇMA ENVANTERİ VE CEVAP KAĞIDI

İFADELER	Anne	Baba	Aynı cins arkadaş	Karşı cins arkadaş	Öğretmen	Psikolojik Danışman
Erkek-erkek eşitliği ile ilgili düşüncelerim.						
Ünlük siyasal konularla ilgili düşüncelerim.						
Öğretmenin insan hayatındaki yerine ilişkin görüşüm.						
Yeni ve değişik olaylara karşı tavrım.						
Çevremdeki insanlar hakkındaki düşüncelerim.						
Ünlük hayatımda dinin yeri.						
Baba-baba, çocuk ilişkilerinin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerim.						
İnsanların nasıl daha mutlu olacağına ilişkin görüşlerim.						
ARA TOPLAM						
Okullardaki başarımlarım.						
Öğretmenlerin hoşuma giden ve gitmeyen yanları.						
Öğretmenlerimle olan ilişkilerimdeki problemlerim.						
Okuduğum kırık notlar.						
Okul arkadaşlarımla olan anlaşmazlıklarım.						
Okuldaki kuralların gerekliliği veya gereksizliği.						
Okul zamanlarına ilişkin problemlerim.						
Okuldeki geleceğimle ilgili planlarım.						
ARA TOPLAM						
Okul yaşamıyla olan ilişkilerimin iyi ve kötü yanları.						
Okul yaşamıyla olan ilişkilerimin iyi ve kötü yanları.						
Okul yaşamı maddi durumu.						
Okul arkadaşlarımla olan ilişkilerim.						
Okul yaşamı beni desteklediği konular.						
Okul yaşamı beni engellediği konular.						
Okul yaşamı ve babamın benimle ilgili düşünce ve istekleri.						
Okul yaşamı sosyal ve kültürel özellikleri.						
ARA TOPLAM						
Okul yaşamındaki cinsel davranış standartları konusundaki görüşlerim.						
Okul yaşamı cinsten biri ile olan arkadaşlık ilişkilerim.						
Okul yaşamı cinsten bireylere nasıl davrandığım.						
Okul yaşamı - erkek arkadaşlığının sınırları konusundaki düşüncelerim.						
Okul yaşamı cinsle ilgili güzellik veya yakışıklılık standartlarım.						
Okul yaşamı cinsel yaşamımla ilgili konular.						
Okul yaşamı cinsten ilgi duyduğum bireyle ilgili düşünce ve duygularım.						
Okul yaşamı cinsel problemlerim.						
ARA TOPLAM						
Okul yaşamı öğrendiğim kişilik özelliklerim.						
Okul yaşamı alışkanlıklarım ve alışkanlıklarım.						
Okul yaşamı benimle kaygılandırıran yanları.						
Okul yaşamı benim suçladığım konular.						
Okul yaşamı insanların beğenisini kazanmak için neler yaptığım.						
Okul yaşamı ünlü duygusal değişimlerim.						
Okul yaşamı ünlü sırlarım.						
Okul yaşamı başka insanların beni nasıl gördükleri.						
ARA TOPLAM						
Okul yaşamı okuduğum kitaplar.						
Okul yaşamı okuduğum müzik türü.						
Okul yaşamı okuduğum sinema, tiyatro eserleri ve televizyon programları.						
Okul yaşamı benimle ilgili zevklerim.						
Okul yaşamı okuduğum zaman uğraşlarım.						
Okul yaşamı okuduğum arkadaşlardan hoşlandığım.						
Okul yaşamı okuduğum sportif faaliyetler.						
Okul yaşamı okuduğum çeken insanlar ve olaylar.						
ARA TOPLAM						
GENEL TOPLAM						
ATP						

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenciler ;

Bu anket lise öğrencilerinin kendini açma davranışını etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Sizden istenen anketteki her soruyu doğru bir şekilde cevaplamanızdır.

Anketteki soruların cevap şıklarından kendi durumunuza uygun olanı bulup, önündeki parantezin içine (X) işareti koyacaksınız. **Eğer sizin durumunuza tam uygun düşen bir cevap yoksa, seçenekler içinden durumunuza en uygun olanı işaretleyiniz.**

Vereceğiniz bilgiler araştırmanın dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Araştırma sonuçlarının güvenilir olabilmesi, soruları içtenlikle cevaplandırmanıza bağlıdır.

Bu konuda gerekli titizliği göstereceğinizi umar, yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

İsmail ATEŞ
Psikolojik Danışman

SORULAR :

1. Cinsiyetiniz :
a. () Kız b. () Erkek
2. Sınıfınız :
a. () Lise I b. () Lise II c. () Lise III
3. Okul Türünüz :
a. () Genel Lise b. () Fen Lisesi c. () End. Meslek Lisesi d. () Güzel. Sanatlar Lisesi.
4. Akademik (ders başarısı) başarı durumunuz :
a. () Düşük b. () Orta c. () Yüksek
5. Okulunuzdaki sosyal faaliyetlere (spor, tiyatro, müzik, halk oyunları vs.) aktif olarak katılıyor musunuz?
a. () Evet b. () Hayır
6. Anne ve babanız sağ mı?
a. () Anne-baba sağ
b. () Anne-baba ölü **(8.soruya geçiniz)**
c. () Anne sağ-baba ölü **(8.soruya geçiniz)**
d. () Anne ölü-baba sağ **(8.soruya geçiniz)**
7. Anne ve babanız ayrı mı?
a. () Evet b. () Hayır
8. Anne ve babanız öz mü?
a. () Anne-baba öz b. () Anne-baba üvey
c. () Anne öz-baba üvey d. () Anne üvey-baba öz
9. Annenizin öğrenim durumu nedir?
a. () Okur-yazar değil b. () Okur-yazar c. () İlkokul
d. () Ortaokul e. () Lise f. () Yüksekokul veya üniversite
10. Babanızın öğrenim durumu nedir?
a. () Okur-yazar değil b. () Okur-yazar c. () İlkokul
d. () Ortaokul e. () Lise f. () Yüksekokul veya üniversite
11. Hayatınızı en çok nerede geçirdiniz?
a. () KKTC b. () TC c. () Diğer
12. Hayatınızı en çok hangi yerleşim merkezinde geçirdiniz?
a. () (Kasaba -Köy) b. () (İl-ilçe)
13. Kardeş sayısı (kendiniz dahil) :
a. () Tek çocuk b. () 2-3 kardeş c. () 4 ve daha fazla kardeş
14. Ailenizde fert başına düşen aylık gelir miktarı ne kadardır? (ailenizin yaklaşık aylık gelirini ailenizdeki kişi sayısına bölerek bulabilirsiniz)
a. () Düşük (fert başına 0-300 YTL arası)
b. () Orta (fert başına 301-600 YTL arası)
c. () Yüksek (fert başına 601 YTL ve daha yukarı)

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: G.O.Ö.D 35/2005

18.03.2005

**Sn. İsmail Ateş,
Psikolojik Danışman
Lefkoşa Türk Lisesi
Lefkoşa.**

Başvurunuz Talim ve Terbiye Dairesi tarafından incelenmiş olup Müdürlüğümüze bağlı okullarda öğrenim gören lise öğrencilerine yönelik hazırlanan “Lise Öğrencilerinin Kendilerini Açma Davranışı” konulu anket sorularının uygulanması uygun görülmüştür.

Ancak anketi uygulamadan önce, anketin uygulanacağı okulun bağlı bulunduğu Müdürlükle istişarede bulunulup, anketin ne zaman uygulanacağını birlikte saptanması gerekmektedir.

Anketi uyguladıktan sonra ise sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü’ne ulaştırılması gerektiğini bilgilerinize saygı ile rica ederim.

**Yeter ARSLAN
Müdür**

YA/PC

Tel (90) (392) 228 3136 – 228 8187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
MESLEKİ TEKNİK ÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: MTÖ.0.00-13-05/ 206

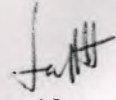
23 Mart 2005

Sayın İsmail Ateş
Psikolojik Danışman
Lefkoşa Türk Lisesi
Lefkoşa.

Müdürlüğümüze yaptığınız başvuruda, Lefkoşa bölgesi okullarımızda öğrenim gören öğrencilere yönelik “**Lise Öğrencilerinin Kendilerini Açma Davranışı**” konulu anket uygulaması yapma istemiyle izin talebinde bulundunuz.

Talebinizle ilgili olarak Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü’nce yapılan incelemede, anket uygulamanız uygun görülmüştür. Ancak, anket uygulanmadan önce anketin uygulanacağı okulların müdürlükleri ile istişarede bulunup anketin ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır. Keza, anket uygulandıktan sonra da sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü’ne de ulaştırılması gerekmektedir.

Bilgi edinmenizi ve gereğini saygı ile rica ederim.

Taner Akcan
Müdür

MT/NK

Tel (90) (392) 228 3136 – 22 82257
Fax (90) (392) 227 8727
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS